

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
ตำบลชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

จันทร์สุดา แสงปาน

สารนิพนธ์ชั้นปริญญาตรี สาขาหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

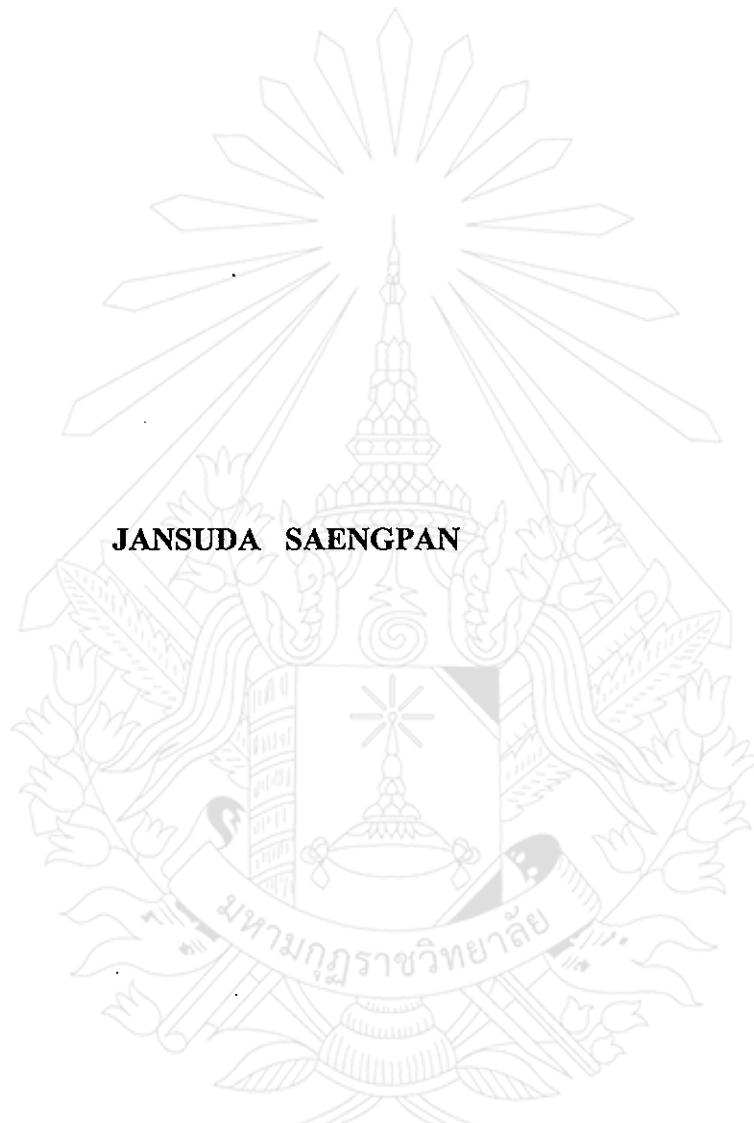
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๒

B 16766

**PEOPLE'S PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF CHA-UAT SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHA-UAT DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE**

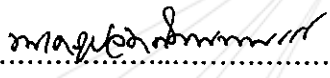

JANSUDA SAENGPAN

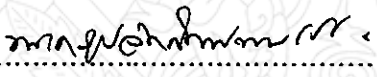
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E.2552 (2009)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา : จันทร์สุดา แสงปาน
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นำสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

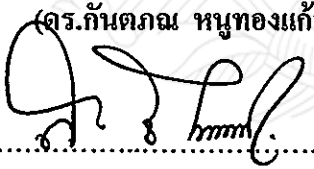

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

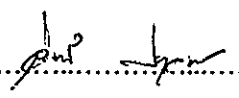
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.กัณฑ์กมล หนูทองแก้ว)

..... กรรมการ
(ผศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร.สังศรี ชมภูวงศ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : People's Participation in Administration of Cha-uat Sub-District
Administrative Organization, Cha-uat, District Nakhon Si Thammarat
Province

Student's Name : Jansuda Saengpan

Department : Government

Advisor : Asst Port.Dr. Detchat Treesap

Co - Advisor : Dr. Kantaphon Nuthongkaew

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
.....
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn) **Dean of Graduate School**

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
.....
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn) **Chairman**

D. Treesap
.....
(Asst Port.Dr. Detchat Treesap) **Advisor**

K. Nuthongkaew
.....
(Dr. Kantaphon Nuthongkaew) **Co - Advisor**

S. Chaimusik
.....
(Asst. Emeritus Prot. Dr.Sukit Chaimusik) **Member**

S. Chomphuwong
.....
(Dr. Songsri Chomphuwong) **Member**

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: จันทร์สุดา แสงปาน
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๒

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๘ คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test ค่า F - test และเปรียบเทียบรายคู่แบบ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ส่วน เพศ อายุ และอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัญหา คือ ประชาชนเห็นว่า สมาชิกสภา อบต. เสนอแนวทางในการพัฒนาต่อ อบต. ไม่เป็นไปตามมติของชุมชน และการประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ ส่วนแนวทางแก้ไข คือ ประชาชนเห็นว่า

อบต.ควรออกพบปะประชาชนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้งเพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน และอบต.ควรจัดให้มีฝ่ายประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ

Thematic Title : **People's Participation in Administration of Cha-uat Sub-District Administrative Organization, Cha-uat, District Nakhon Si Thammarat Province**

Student's Name : **Jansuda Saengpan**

Department : **Government**

Advisor : **Asst Port.Dr. Detchat Treesap**

Co - Advisor : **Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

Academic Year : **B.E. 2552 (2009)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows :- 1) to study people's participation in administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district ,Nakhon Si Thammarat province. 2) to compare people's participation in administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district ,Nakhon Si Thammarat province in which sex, age , education status and career were differences. and 3) to study the advice of the problems and the way to solve administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district Nakhon Si Thammarat province. The samples in this study were 368 people, sample size by Krejcie and Morgan table. The data collecting was questionnaire open and closed end questions. Data analysis used statistical computer program to measure by frequency, percentage, standard deviation, Z-test , F-test and LSD (Least Significant Difference)

The results of research were found as follows :

The people's participation in administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district ,Nakhon Si thammarat province was as medium level when identified by sex, age, education status and career found that there were medium level in each aspects. The comparative results of people's participation in administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district, Nakhon Si Thammarat province classified by education status different as statistical significantly(0.05) classified by sex, age, and career were not different as statistical significantly(0:05).

The advice of the problems and the way to solve administration of Cha-uat Sub-district administrative organization, Cha-uat district ,Nakhon Si Thammarat province the people thought

that problem was the members of Sub-district administration didn't use the advices to develop such as the comment of community and didn't communicate the activities to teenagers and the old people, the solution people's advise was that is the sub-district administration should meet the people once month to pick up the problem and the advices from the people and should have the teams to communicate the activities of Sub-district administration to teenagers and the old people.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ พระเทพวินยาภรณ์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช พระเทพสิริโสภณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ ถนบดีบัณฑิตวิทยาลัย และ ผศ. (พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ที่มีความเมตตากรุณาให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนคำปรึกษาต่างๆ ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ ผศ.ดร. เดชชาติ ตริทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษา และดร. กันตถน หนูทองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการทำสารนิพนธ์ ฉบับนี้ อีกทั้งได้สละเวลาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณ ดร. ประยงค์ ชูรัถย์ อาจารย์วิจิตร ศรีสว่าง และ นายคำนึ่ง จันทร์คง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ในฐานะทั้ง ๓ ท่านได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม และได้ให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ในการจัดทำแบบสอบถามและการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณ นายองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด และประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชทุกท่านที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่สละเวลาเพื่อทำการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ให้สำเร็จเรียบร้อยลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา บุคคลผู้ใกล้ชิด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก ๆ ท่าน ที่คอยเป็นขวัญกำลังใจ และเป็นแรงใจให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ขอให้มุ่งมั่น ร่วมคิด ร่วมทำ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติสืบไป

จันทร์สุคา แสงปาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ท
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน	๖
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	๘
๒.๓ ทฤษฎีการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๓
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘
๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ	๓๓
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๐
๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๕๕

บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๕๗
๓.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๗
๓.๒	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๕๗
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๘
๓.๔	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๕๘
๓.๕	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๙
๓.๖	การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๙
๓.๗	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๖๐
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
๔.๑	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
๔.๒	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
ตอนที่ ๑	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๕
ตอนที่ ๒	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๖๗
ตอนที่ ๓	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ	๗๓
ตอนที่ ๔	ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๑๗
ตอนที่ ๕	ข้อเสนอแนะปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๒๗

บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑๓๑

๑๓๒

๑๓๖

๑๔๒

๑๔๒

๑๔๒

บรรณานุกรม

๑๔๔

ภาคผนวก

๑๔๕

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑๕๐

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑๕๒

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

๑๕๖

ภาคผนวก ง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด

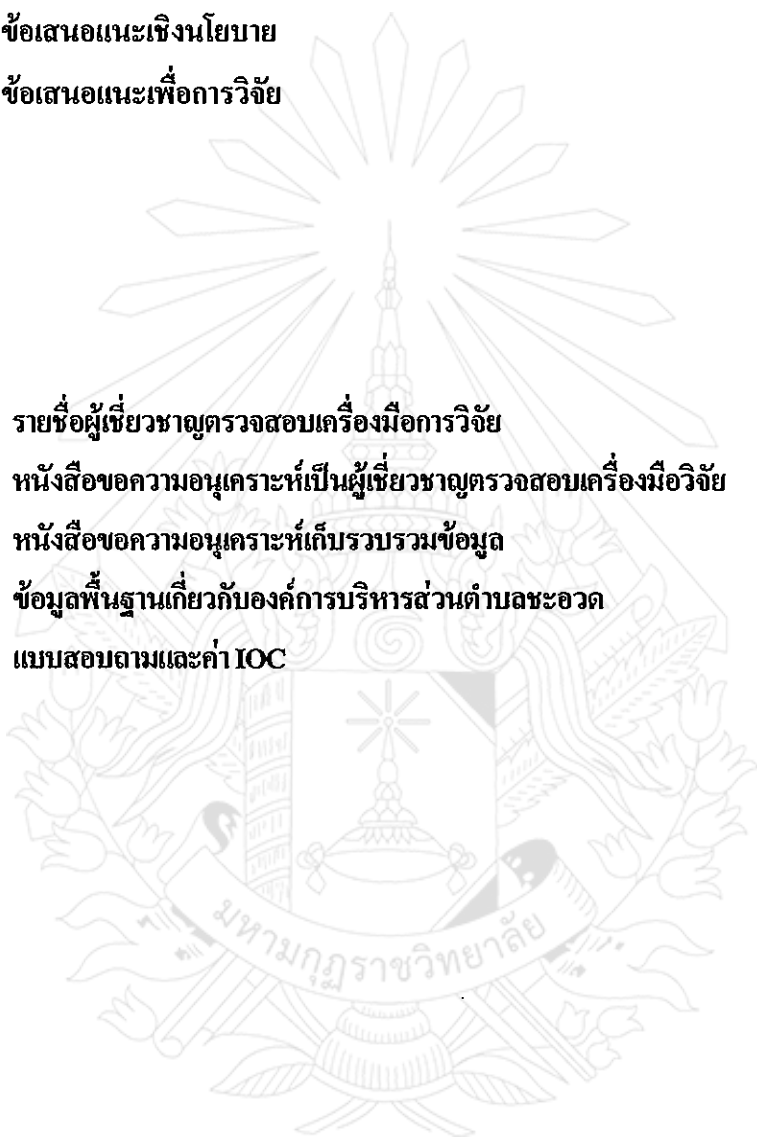
๑๕๘

ภาคผนวก จ แบบสอบถามและค่า IOC

๑๖๒

ประวัติผู้วิจัย

๑๗๔

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๔.๑	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ๖๕
ตารางที่ ๔.๒	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ ๖๕
ตารางที่ ๔.๓	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา ๖๖
ตารางที่ ๔.๔	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ ๖๖
ตารางที่ ๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม ๖๗
ตารางที่ ๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการตัดสินใจ ๖๘
ตารางที่ ๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปฏิบัติการ ๖๙
ตารางที่ ๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการรับผลประโยชน์ ๗๐
ตารางที่ ๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผล ๗๑
ตารางที่ ๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดย รวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ๗๓
ตารางที่ ๔.๑๑	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้าน การตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ ๗๔

ตารางที่ ๔.๒๑	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๑
ตารางที่ ๔.๒๒	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๔
ตารางที่ ๔.๒๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๗
ตารางที่ ๔.๒๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม การประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๐๐
ตารางที่ ๔.๒๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดยรวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๐๓
ตารางที่ ๔.๒๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๐๕
ตารางที่ ๔.๒๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๐๘

ตารางที่ ๔.๒๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๑๑
ตารางที่ ๔.๒๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๑๔
ตารางที่ ๔.๓๐	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ	๑๑๗
ตารางที่ ๔.๓๑	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ	๑๑๘
ตารางที่ ๔.๓๒	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๑๙
ตารางที่ ๔.๓๓	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๐
ตารางที่ ๔.๓๔	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๑
ตารางที่ ๔.๓๕	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๒

ตารางที่ ๔.๓๖	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๓
ตารางที่ ๔.๓๗	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๔
ตารางที่ ๔.๓๘	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ	๑๒๕
ตารางที่ ๔.๓๙	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม อาชีพ	๑๒๖
ตารางที่ ๔.๔๐	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๒๗
ตารางที่ ๔.๔๑	แสดงค่าความถี่แนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๒๘

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบท อันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการตอบสนองความต้องการของตนเองหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (Political Participation) หรือที่เรียกกันว่าปกครองตนเอง (Local Self government) ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงาน โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม และได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็ย่อมที่จะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อตนเอง ต่อถิ่นอาศัย เป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม

โดยหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงทำให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึงทั้งประเทศ ทั้งยังเป็นการให้บริการที่น่าจะตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและมากที่สุด และยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การที่จะทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายตามหลักการได้จึงต้องยึดหลักพื้นที่ประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อที่จะให้การบริหารงานหรือการดำเนินงานด้านต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสมประโยชน์ของราษฎรในท้องถิ่นของตนนั้น “การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล” จึงเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมายตามหลักการได้ ซึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประชาชนต้องมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระ มีการจัดสรรอำนาจ มีความเท่าเทียมกันของคนในสังคม มีการรวมปัจจัยทางสังคม มีการคุ้มครองปกป้องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน มีความยืดหยุ่นใน โครงสร้างของการทำงานที่ตรวจสอบได้ โปร่งใส และความต้องการทรัพยากรของผู้มีส่วนร่วมต้องได้รับการคำนึงถึง^๒

องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับการประกาศฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2539 ประกอบด้วย ๑๐ หมู่บ้าน มีพื้นที่ ๔๐ ตารางกิโลเมตร และได้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่นการก่อสร้าง และซ่อมแซม ถนน สะพาน และแหล่งน้ำต่าง ๆ ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่น การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ ให้แก่ราษฎร โดยการเน้นการบริการให้เกิดความพอใจแก่ราษฎรอย่างสูงสุด และการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ผลปรากฏว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นไม่ชัดเจน ไม่สามารถที่จะมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ และประชาชนเองสามารถเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ยาก จึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการพัฒนาให้มากที่สุด จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ซึ่งการทำวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวดต่อไป

^๒ นवलน้อย ศรีรัตน์ และคณะ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : องค์การบริหารส่วนตำบล), ๒๕๔๖, หน้า ๒-๑, ๒-๒.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

๑.๓.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชแตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น ๘,๔๒๖ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

- ด้านการตัดสินใจ

- ด้านปฏิบัติการ

- ด้านการรับผลประโยชน์

- ด้านการประเมินผล

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานท้องที่การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕.๔ สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นประโยชน์และเพื่อปรับปรุงและพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อไป

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง ทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของบุคคลในแต่ละระดับการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วนๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียว หรือการนำเสนอซึ่งความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม การปฏิบัติการในองค์กร และการใช้ทรัพยากรอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ กระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นผลสำเร็จด้วยการใช้บุคคล และทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุซึ่งเป้าหมายของความต้องการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ในรูปแบบต่างๆ เริ่มตั้งแต่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง รูปแบบการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
รูปแบบหนึ่งที่ยกฐานะมาจากสภาตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยใช้เกณฑ์รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน ๓ ปี
เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท ได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทย ให้ยกฐานะเป็น
องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ การที่ประชาชน
ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมแสดง
ความคิดเห็น เช่น การเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดเวทีประชาคมเพื่อจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น อบต. ตามความต้องการของประชาชน ไปประกอบในการจัดทำโครงการ

การมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับท้องถิ่นใน
การบริหารกิจกรรม และประสานงาน วางแผนหรือนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์และ
สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นในทางปฏิบัติจริง การ
ดำเนินโครงการซึ่งมักดำเนินการในรูปของคณะกรรมการจะต้องมีตัวแทนของประชาชนร่วมเป็น
คณะกรรมการด้วย เช่นร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

การมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับผลที่เกิดจาก
แผนงานหรือกิจกรรมที่ท้องถิ่นจัดสรรให้ เช่น การได้รับการเข้าฝึกอบรม ทักษะศึกษา เพิ่มพูน
ทักษะหรือความรู้ และการรับงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมของ
ชุมชนรวมไปถึงการได้รับค่าตอบแทน จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน และการ
ปฏิบัติงานร่วมกับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามและ
ประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้ว่ามีการใช้งบประมาณ
ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ คือ เพศ
ชาย และ เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๒ คือ ต่ำ
กว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์
ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๔ คือ ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา, อนุปริญญาหรือ ปวส., และปริญญาตรี ขึ้นไป

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น ๔ คือ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, ค้าขาย, เกษตรกร, และ อื่นๆ (แม่บ้าน รับจ้าง นักเรียน นักศึกษา)

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๓ ทฤษฎีการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

Davis Keith ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย*

William Erwin ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง รวมทั้งใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญ ร่วมกับการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

---

*Keith, Davis, **Human Behavior of Word-man Relations and Organization Behavior**, (New York : Mc grow-Hill Book Co, 1997), p. 35.

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)^๒

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง ได้ให้คำนิยามการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางสังคมว่า “เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อกับกลุ่มคน ระหว่างกลุ่มต่อกับกลุ่มอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้” การมีส่วนร่วมนั้น เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน รับผิดชอบกับกลุ่มด้วยและการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ในการดำเนินการ ปฏิบัติการและผลประโยชน์ของการพัฒนานั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของเขาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการกำหนดและการดำเนินการประชาชนเอง”

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการ ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง และจะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ซึ่งผลของการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึก รับผิดชอบร่วมกัน ในส่วนภาคราชการ การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขและกุญแจสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ

^๒Erwin, William, *Participation Management : Concept, Theory, and Implementation.*

(Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976), p. 56.

“สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง, *ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕), หน้า ๑๒.

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๑.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า “การมีส่วนร่วม (Participation) นั้น ตามพจนานุกรมได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง”^๔ คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจัง หรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น โดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้ว ที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ ดังนั้นคำจำกัดความของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายความว่า การที่กลุ่มประชาชน หรือกระบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพล ต่อรองอำนาจทาง การเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน”

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำ โดยกลุ่ม และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการประชุม ณ องค์การสหประชาชาติเคยระบุไว้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดเจนแล้ว การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น”^๕

อย่างไรก็ดีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมถึงการสร้าง โอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียม

^๔ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔.

^๕ถวิลดี บุรีกุล, แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : เอ.อาร์.ปิซิเนส, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑.

๒. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

ก) การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา

ข) การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ค) การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน และดำเนินโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

๓. เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้

๔. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน^๖

การพิจารณาการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อาจนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการปลดปล่อยมนุษย์จากโซ่ตรวนผูกพันให้เป็นอิสระในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง ดังมีผู้นิยามว่า “โดยพื้นฐานแล้ว การมีส่วนร่วมหมายถึง การปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา และให้กลายเป็นผู้กระทำในกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย”^๗

เจมส์ แอล เกรตัน ได้ให้คำนิยามของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสาธารณชน มีความห่วงกังวล มีความต้องการ และมีทัศนคติที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐในการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ประชาชนไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วม ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ถ้าหากว่าเขาไม่ได้มีการรับรู้ข้อมูลอย่างเพียงพอถึงทางเลือกและผลที่ตามมา เพราะฉะนั้นการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนอย่างเพียงพอจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนรายการใดๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวเท่านั้น

^๖ นีรันดร์ จงวุฒิวาศย์, กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๕๒.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๑.

เป้าหมายของกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อ โครงการที่นำเสนอหรือ นโยบายของรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรสื่อสารให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยตรงหรือเกี่ยวข้องกับ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด เพราะหลายชุมชนในทุกวันนี้ ประชาชนโดยเฉลี่ยไม่ได้มีความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับท้องถิ่น การตัดสินใจจะดำเนินการโดย อบต. “โดยการแต่งตั้ง” หรือโดยนักการเมืองทั้งหลาย หรือประชาชนมักจะเชื่อว่าการตัดสินใจที่จะทำ โดยผู้รู้หรือ ผู้เชี่ยวชาญ เป็นความจริงว่าความที่เราต้องอาศัยผู้ชำนาญการในทศวรรษที่ผ่านมาและหลายๆ ครั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกก็ต้องพยายามที่จะเข้าควบคุมระบบราชการที่อาจจะมีเหมือนกำลังออกนอกความต้องการของประชาชน^๔

ในส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในสังคม เพราะ “มนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง” และย่อมจะมีลักษณะ รูปแบบ และวิธีการ โดยเฉพาะตัว

๑. ระดับขั้นและเครื่องมือของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

เมื่อทราบความสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว คำถามต่อไปก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งออกได้เป็นกี่ระดับขั้น อะไรบ้าง ในแต่ละระดับขั้นจำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม มีจำนวนมากน้อยต่างกันอย่างไร และจะมีหลักเกี่ยวกับจำนวนประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไร^๕

๑.๑ ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม

ระดับขั้นของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ และนักวิชาการต่างๆ ได้กำหนดไว้หลากหลายแต่ในสาระสำคัญมีความคล้ายกันซึ่งจะขอนำเสนอ โดยสังเขปดังนี้

- ก) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ข) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- ค) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- ง) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๑.๒ เครื่องมือของการมีส่วนร่วม

^๔เจม แอล เกรตัน, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า), ๒๕๔๕, หน้า ๒๑.

^๕ อารักษ์พันธ์ จันทร์สว่าง, “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), (อัคราณา).

สำหรับเครื่องมือของการมีส่วนร่วมนั้นมีอยู่หลากหลายประเภท ได้แก่

๑) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นรูปแบบของกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก่อนออกกฎ คำสั่งหรือการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลต่างๆ เป็นกระบวนการที่นิยมใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประชาพิจารณ์เป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งได้รับผลกระทบจากโครงการของรัฐเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารโครงการเหมาะสมต่อไป

การรับฟังที่ถือว่าเป็นประชาพิจารณ์ได้นั้น ต้องมีลักษณะเป็นการไต่สวนทวนความเป็นไปโดยเที่ยงตรง เปิดเผย และยุติธรรม นอกจากนี้ การรับฟังต้องมีฐานะเป็นสิทธิของผู้เสียหายที่สามารถบังคับตามสิทธิได้โดยกระบวนการยุติธรรม

๒) การสอบถามสาธารณะ (Public Inquiry) เป็นคำศัพท์ที่ใช้อยู่ในกฎหมายของอังกฤษ ซึ่งมีการแปลเป็นภาษาไทยที่แตกต่างกัน เช่น แปลว่า “การไต่สวนสาธารณะ” การสอบสวนโดยเปิดเผย” และ “การรับฟังทางมหาชน” เป็นต้น ซึ่งหมายถึง มาตรการทางการปกครองที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่จะได้รับผลกระทบหรือความเสียหายในเรื่องนั้นๆ ได้แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง คัดค้าน ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะออกกฎหรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นๆ โดยให้องค์กรหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ

ในประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับการควบคุมหลังการดำเนินการมากกว่าการควบคุมก่อนการดำเนินการ แต่ในระยะหลังให้ความสำคัญกับระบบควบคุมก่อนการดำเนินการมากขึ้น โดยมีการนำระบบการไต่สวนสาธารณะมาใช้ในบางกรณี เช่น มีการตรากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยรัฐหรือเอกชนก็ตาม ทั้งนี้ ตามที่ได้มีการตรา กฎฎีกากำหนด “กิจการ” ดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง โดยผู้ที่ประสงค์จะดำเนินกิจการดังกล่าว จะต้องจัดให้มีการไต่สวนสาธารณะเสียก่อน จึงจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการดังกล่าวได้

๓) การออกเสียงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการของการจัดทำกฎหมาย ที่ขอให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนน เพื่อลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือร่างกฎหมายที่สำคัญ ซึ่งในต่างประเทศมีหลายประเทศที่นำระบบนี้ไปใช้ เช่น ประเทศฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การลงชื่อ (Public Registries) หรือลงทะเบียน ตัวอย่างปรากฏในกฎหมายของประเทศแคนาดา เกี่ยวกับการประเมินผลสิ่งแวดล้อม กำหนดให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญในกฎหมาย ซึ่งเป็นการกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการการประเมินผลสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม โดยมีเครื่องมือหนึ่งที่ใช้การลงชื่อ เป็นการลงชื่อของ

ประชาชนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นรายงานและข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินผล^{๑๐}

๒.๒.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยก่อนรัฐธรรมนูญฯ ปี ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด นับตั้งแต่การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในลักษณะประชาพิจารณ์ต่อร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) และการแสดงกำลังผลักดัน สนับสนุนให้ร่างฉบับดังกล่าวได้ผ่านรัฐสภาออกมาเป็นรัฐธรรมนูญ โดยสมบูรณ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองครั้งนี้จึงนับเป็นการแสดงเจตนาารมณ์ ของประชาชนชาวไทยต่อผู้ปกครองอย่างชอบธรรมตามกฎหมายทุกประการ ซึ่งแตกต่างจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในยุคก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่แสดงออกโดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือการออกมาประท้วงคัดค้านผู้ปกครองจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้วยการใช้กำลัง เช่น เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ และแม้กระทั่งเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “วิกฤติพฤษภา”^{๑๑}

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมือง

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาสู่ระบบรัฐสภาในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์มักเรียกกระบวนการเมืองการบริหารของไทยในยุคดังกล่าวว่าเป็นยุคอำมาตยาธิปไตย (Bureaucratic Policy) ภายใต้ระบบดังกล่าว อำนาจการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในมือของผู้นำฝ่ายทหารและพลเรือน ที่ผลักดันเข้ามาปกครองประเทศ กลุ่มนอกระบบราชการ ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ นักธุรกิจ นักวิชาการ และประชาชน ตลอดจนสื่อมวลชนล้วนไม่มีบทบาทและส่วนร่วมทางการเมือง หรือการตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ

บรรยากาศทางการเมืองของไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประชาชน กลุ่มต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองของประเทศ นับเป็นบรรยากาศการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกับช่วงที่ผ่านมาอย่างมาก ข้อที่ควรสังเกต ก็คือ แม้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะมีเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการบ้านเมืองยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ผู้มีส่วนร่วมที่อาจเพิ่มขึ้นมานอกเหนือจากข้าราชการ จะเป็นผู้มีส่วนร่วมจากภาคนักธุรกิจที่เข้า

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน.

^{๑๑}สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๔๕.

มามีบทบาทโดยตรงทางการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งได้เข้ามาดำรงตำแหน่งการเมืองและได้เข้ามา มีบทบาทในการกำหนดทิศทางและทางเลือกนโยบายมากขึ้น ในขณะที่ผู้มีส่วนร่วมจากภาค ประชาชนต่าง ๆ และ NGO ยังมีไม่มากนัก

สำหรับประชาชน ชาวบ้านอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงานอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาครัฐบาล ซึ่งยังคงมีอำนาจในการพิจารณาระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในขณะที่ฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะนักการเมือง หรือนักธุรกิจที่เข้ามาเป็น นักการเมืองเริ่มเข้ามามีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรมากขึ้นอย่างน่าสังเกต ตัวอย่างที่เป็น รูปธรรมประการหนึ่ง ได้แก่ กระบวนการจัดสรรและดำเนิน โครงการพัฒนาชนบทในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการพัฒนา

โครงการพัฒนาชนบทซึ่งเป็น โครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่กระบวนการ จัดทำแผนและระบบงบประมาณเป็นกลไก ที่ไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็ม รูปแบบเท่าที่ควร ส่งผลให้การมีส่วนร่วมเป็นเพียงแนวคิด แต่ในทางปฏิบัติประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมเพียงในขั้นตอนดำเนินการในฐานะผู้ร่วมโครงการเท่านั้น และเป็นสาเหตุให้โครงการ พัฒนาชนบทที่รัฐทุ่มงบประมาณลงมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ไม่ประสบผลสำเร็จตาม ที่ตั้งเป้าไว้

๒.๑ โครงการพัฒนาจังหวัด (คพจ.) เริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้จังหวัดได้มีบทบาทเป็นตัวกลางในการพัฒนาระดับจังหวัด โดยเป็นผู้ริเริ่มเสนอโครงการให้ สอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่ กำหนดหน่วยงานที่จะปฏิบัติ มีอำนาจอนุมัติปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แผนหรือ โครงการ เป้าหมายของโครงการ คพจ. เพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของโครงการ สร้างการมีส่วน ร่วมในการพัฒนาจังหวัดในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๘ มีการจัดสรรงบประมาณถึง ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้จังหวัดนำไปดำเนินงานตามโครงการนี้

๒.๒ โครงการพัฒนาตำบล (คพต.) เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นปีแรก โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่ระดับสภาตำบล อันเป็นองค์กรประชาชน โดยพัฒนาตาม แผนพัฒนาตำบลและกระจายอำนาจอนุมัติโครงการจากระดับจังหวัดลงสู่ระดับอำเภอและยกระดับ ความสามารถของสภาตำบล ให้มีประสิทธิภาพในด้านการตัดสินใจ การวางแผนควบคุมการ ดำเนินงาน การบำรุงรักษาและความรู้สึกรับเป็นเจ้าของในสาธารณะประโยชน์ รัฐบาลจัดสรร งบประมาณให้ คพต. ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑,๘๐๐ ล้านบาท ปี ๒๕๓๖ และ ๒๕๓๗ ได้เพิ่ม ปีละ ๒,๐๐๐ ล้านบาท

๑. โครงการพัฒนาจังหวัดตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแก้ไขปัญหาการแปรรูปที่ดินงบประมาณรายจ่ายประจำปีในชั้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอดีต

๒. โครงการพัฒนาพิเศษตามข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกิดขึ้นในปี ๒๕๓๗ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ และรายได้ของประชาชนในปี ๒๕๓๗-๒๕๓๘ รัฐบาลได้อนุมัติวงเงินงบประมาณจำนวน ๑,๘๐๐ ล้านบาทให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๖๐ คนในแต่ละปี

เมื่อเปรียบเทียบด้านค่าใช้จ่ายที่ใช้กับจำนวนคนและครัวเรือนที่ใช้ประโยชน์จากโครงการ พบว่า โครงการ คพต. เป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เนื่องจากเป็นโครงการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด โดยเริ่มจากการวางแผน สำรวจความต้องการของชาวบ้านก่อนที่ระดับสภาตำบล ทำให้สามารถจัดสรรงบประมาณในโครงการที่ตอบสนองและให้บริการประชาชนได้ทั่วถึงมากกว่าโครงการอื่นๆ นอกจากนี้ โครงการก็ไม่ใหญ่เกินไป มีความเหมาะสมกับหมู่บ้าน ค่าใช้จ่ายกับโครงการไม่สูงนัก และพบว่าโครงการระดับ คพจ. ซึ่งเป็นโครงการที่ระบบราชการเข้ามามีบทบาทมากที่สุดทั้งด้านวางแผน การจัดสรรสถานที่ การจัดสรรหน่วยงาน และจำนวนงบประมาณ โดยทำที่ระดับจังหวัด กลับเป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่ำ ยกตัวอย่างเช่น โครงการก่อสร้างฉางเอนกประสงค์ หรือฉางข้าวที่ใช้งบประมาณมาก แต่มีประสิทธิผลต่ำ หรือโครงการพัฒนาอาชีพของ คพจ. จะให้ประโยชน์แก่ประชาชนน้อยกว่าโครงการประเภทเดียวกันของงบประมาณประเภทอื่นๆ นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบในด้านการดูแลรักษาจะพบว่า โครงการ คพต. จะมีการดูแลรักษาดีกว่าโครงการอื่นๆ เพราะชาวบ้านมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของจึงช่วยกันดูแล

๒.๓ การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้งสองลักษณะเป็นการมีส่วนร่วมที่ค่อนข้างปรากฏอยู่ชัดเจนในสังคมไทย เพราะโครงการต่างๆ ส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีการออกกฎหมายสำคัญที่เป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องดังกล่าวนี้ อันนี้ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

การกำหนดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพและสิ่งแวดล้อมไม่ปรากฏใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ โดยจำแนกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิทางการค้าหรือกิจการของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕, มาตรา ๖ (๑))

การมีส่วนร่วมโดยการร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีกระทำการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษหรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (มาตรา ๖ (๓))

การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๖ (๔))

การมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๖ (๕))

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากราชการ โดยเฉพาะรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการต่าง ๆ มักปรากฏปัญหาไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง ด้วยคิดขัดใจกันว่าข่าวสารดังกล่าวเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิทางการค้า กิจการของบุคคล ทำให้ยากที่ประชาชนจะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนทางอ้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนทางอ้อม ได้ให้ความสำคัญขององค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กรคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๗) โดยถือว่าองค์กรเอกชนเหล่านี้ เป็นตัวแทนของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการสนับสนุนเงินทุนในกิจการต่างๆ เช่นการจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการคุ้มครองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การริเริ่มช่วยเหลือประชาชนเพื่อคุ้มครองหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การศึกษาวิจัย และการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับอันตราย ความเสียหายจากปัญหามลพิษ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย กล่าวได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนกระทั่งก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ การดำเนินการดังกล่าวของรัฐยังไม่ค่อยมีความชัดเจนและเป็นระบบเท่าที่ควร โดยภาพรวมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการจัดการทรัพยากรป่าไม้ - ที่ดิน - น้ำ และทรัพยากรชีวภาพ ต่างก็เป็นนโยบายที่

รวมศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลและระบบราชการ และยังคงเน้นเป้าหมายในเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์เท่านั้น^{๑๒}

๓. กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยในปัจจุบัน

๓.๑ ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัว ในการมีส่วนร่วมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม สามารถสรุปลักษณะสิทธิและโอกาสการมีส่วนร่วมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

ก) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และในการเลือกตั้งทุกครั้งขอให้ประชาชนได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการทุกระดับ และให้องค์กรภาคประชาชนตรวจสอบการเลือกตั้ง

ข) การทำประชามติ

ค) การทำประชาพิจารณ์

ง) การกำหนดนโยบายของรัฐ

จ) การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายต่างๆ และเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม

ฉ) ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย ที่ขัดแย้งรัฐธรรมนูญ กฎหมายสรรพสามิต กฎหมายขนส่ง กฎหมายที่ดิน

ช) ประเมินผลนโยบายของรัฐบาล

ซ) การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในทุกระดับ

๒. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ได้แก่

ก) การมีส่วนร่วมในเรื่องเศรษฐกิจชุมชน เช่น สามารถบริหารงบประมาณให้ชุมชนได้เองจัดตั้งธนาคารชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรชุมชน สัมปทานเหมืองแร่

ข) การมีส่วนร่วมนโยบายเศรษฐกิจ เช่น ในเรื่องการเปิดการค้าเสรี รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

ค) จัดทำภาษีที่ดินแบบก้าวหน้า

ง) มีส่วนร่วมในการออกกฎหมายในการนำเข้าพืชและสัตว์ GMO ให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีเกษตรทุกชนิด

๓. การมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่

ก) เรื่องปัญหาความยากจนของประชาชน

^{๑๒}เรื่องเดียวกัน.

ข) เรื่องสิทธิและประโยชน์ของผู้ด้อยโอกาส

ค) ด้านการศึกษาของชาติทุกระดับให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาทุกชั้นตอน เช่น กฎเกณฑ์ กติกา สร้างกระบวนการในการเรียนรู้ การกำจัดสิทธิในการมีส่วนร่วม สิทธิต่างๆ ของประชาชนโดยวุฒิการศึกษา เพศ การจัดทำแผนการศึกษา เกี่ยวกับตำราเรียน เกี่ยวกับศาสนาพุทธ และวัฒนธรรม

ง) ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

จ) การมีส่วนร่วมการใช้สื่อ และบริโภคสื่อ

ฉ) การจัดการการท่องเที่ยวและกีฬา

ช) การคุ้มครองผู้บริโภค

๔. การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ก) ส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล

ข) ส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

ค) การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ “น้ำ ดิน ป่า” การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ง) ส่วนร่วมแก้ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมี กำหนดให้มีหลักสูตรเกษตร ไร่สารพิษ สนับสนุนใช้หลักเกษตรไร้สารพิษและหลักเกษตรพอเพียง

๑.๒ วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิธีการที่ประชาชนจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถสรุปวิธีการที่ประชาชนใช้เป็นช่องทางในการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วม โดยวิธีให้ข้อเท็จจริง หรือความเห็น วิธีการมีส่วนร่วมในลักษณะการให้ข้อเท็จจริงนี้ อาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ รายบุคคล การสนทนากลุ่มย่อย การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ การสำรวจความคิดเห็น สายด่วน สายตรง การจัดเวทีชาวบ้าน และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

๒. การมีส่วนร่วมโดยปรึกษาหารือ ได้แก่ การจัดเวทีสาธารณะ การพบปะแบบไม่เป็นทางการ คณะทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเชิงปฏิบัติการ และคณะที่ปรึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการและออกใบอนุญาต การทำประชาพิจารณ์

๓. การมีส่วนร่วมโดยวิธีร่วมรับรู้ข้อมูล เช่น การทำประชาพิจารณ์ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อการผังเมืองรวม และได้รับรู้ถึงการดำเนินการวางผังเมืองรวม และประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ

๔. การมีส่วนร่วมโดยวิธีประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม เช่น การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

๕. การมีส่วนร่วมโดยวิธีเข้าร่วมดำเนินการ เช่น การจัดการดูแลสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ รวมถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ

๖. การมีส่วนร่วมโดยวิธีเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

๗. การมีส่วนร่วมโดยวิธีรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เช่น รวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง หรือกลุ่มองค์กรเอกชนต่าง ๆ

๘. การมีส่วนร่วมโดยวิธีออกเสียงลงคะแนน เช่น การลงประชามติ และการเลือกตั้ง

๙. การมีส่วนร่วมโดยวิธียื่นคำร้องเรียน เช่น สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๑ การยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช ศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ฯลฯ

๑๐. การมีส่วนร่วมโดยวิธีตรวจสอบ เช่น สิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบ การกระทำ หรือละเว้นการกระทำของหน่วยงานนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ และการเสนอถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๐๔

๔. เทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อให้เห็นความแตกต่างในลักษณะการมีส่วนร่วม จึงแบ่งกลุ่มเทคนิคการมีส่วนร่วมออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. เทคนิคการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่ประชาชน เป็นกลุ่มเทคนิคที่เป็นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูล ประกอบด้วย ๑๓ เทคนิค โดยจำแนกเรื่องสื่อประเภทต่างๆ สื่อเอกสาร เช่น การจัดทำเอกสาร ข้อเท็จจริง จดหมายข่าวและรายงานการศึกษา การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล เทคนิคในกลุ่มนี้ยังรวมรูปแบบการสื่อสารกับประชาชนผ่าน

ทางสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ เช่น วิทยุ การแถลงข่าว การสัมมนาวิชาการให้กับสื่อมวลชน รวมทั้งการจัดทัศนศึกษา เทคนิคการนำเสนอ และการชี้แจงข้อมูลในการประชุมของทางการ

๒. เทคนิคการมีส่วนร่วมที่เน้นการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วย ๖ เทคนิค นั้น คือ ๑) การสัมภาษณ์รายบุคคล ๒) การสนทนากลุ่มย่อย ๓) การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ ๔) การสำรวจความคิดเห็น ๕) สายด่วนสายตรง ๖) ประชาพิจารณ์ หลายเทคนิคในกลุ่มนี้สามารถเป็นการสื่อสารสองทาง มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นได้ แต่จุดเน้นหรือวัตถุประสงค์หลักของเทคนิคอยู่ที่การได้ข้อมูลและความคิดเห็นของประชาชน เช่น ประชาพิจารณ์มีการตอบคำถาม หรือข้อสงสัยได้ หากแต่หลักการจริงๆ ของประชาพิจารณ์เป็นเทคนิคที่เป็นทางการในการรับฟังความคิดเห็นข้อห่วงกังวลของประชาชน การสัมภาษณ์รายบุคคลก็เช่นเดียวกัน ผู้สัมภาษณ์อาจมีการพูดคุยให้ข้อมูล แต่จุดหมายอยู่ที่การรับฟังความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนการแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์เป็นได้ทั้งการสื่อสารแบบทางเดียวและสองทางได้ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของประชาชนย่อมทำได้ดี เมื่อมีการรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาหรือข้อมูล โครงการ

๓. เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ ซึ่งรูปแบบที่เป็นการสื่อสารสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในเนื้อหาของเทคนิคอย่างชัดเจน ฉะนั้น เป็นกลุ่มเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับค่อนข้างสูง ประกอบด้วย ๕ เทคนิคการมีส่วนร่วม คือ ๑) เวทีสาธารณะ ๒) การพบปะแบบไม่เป็นทางการ ๓) การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนแก่ชุมชน ๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ ๕) คณะที่ปรึกษา แต่ละเทคนิคมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น เวทีสาธารณะเหมาะสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับคนจำนวนมาก ส่วนการพบปะแบบไม่เป็นทางการมีความเป็นกันเองและสามารถพูดคุยแบบเป็นส่วนตัว ขณะที่เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบคณะที่ปรึกษา มีความเป็นทางการและจำกัดบุคคลเข้าร่วม เฉพาะตัวแทนที่ได้รับการแต่งตั้ง หากแต่มีความต่อเนื่องมากกว่ารูปแบบอื่นๆ ที่เป็นการจัดเป็นครั้งคราว

การแบ่งเทคนิคการมีส่วนร่วมดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการนำเสนอและสร้างความเข้าใจ ในความจริงทั้ง ๓ กลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การให้ข้อมูลแก่ประชาชนและการรับฟังความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปรึกษาหารือ ในกระบวนการมีส่วนร่วมควรเป็นการผสมผสานเทคนิคการมีส่วนร่วมทั้ง ๓ กลุ่ม เพื่อให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง และส่งผลให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น^{๓๓}

^{๓๓}พัชรีย์ สิโรตส, การมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๔๔.

คำว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Public Participation” ดังนั้น คำว่า “ประชาชน” ในความหมายที่แท้จริงของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา และออสเตรเลีย จะหมายถึงหน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มคน และประชาชนทั่วไป ที่อาจได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์จากการมีโครงการหรือกิจการ ซึ่งได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในประเทศที่พัฒนาแล้วต่างมีวิธีการ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” แตกต่างกัน แต่โดยหลักการแล้วจะเหมือนกันคือให้ประชาชนมีสิทธิที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือเห็นด้วย สำหรับโครงการหรือกิจการ โดยเริ่มจากระหว่างการทำกรวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะมีการให้หน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มคนที่มีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามาพิจารณาวิธีการดำเนินโครงการด้านเทคนิค ซึ่งในขั้นตอนนี้โดยทั่วไปจะเรียกว่าการรับฟังความคิดเห็นทางเทคนิค (Technical Hearing) ในช่วงพิจารณาจะมีการเสนอสนับสนุนและข้อโต้แย้งถึงผลดีและผลกระทบของระบบดำเนินงานหรือขั้นตอนทางเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งเจ้าของโครงการจะต้องพยายามชี้แจงถึงข้อดีต่าง ๆ หรือมาตรการในการลดความเสียหายจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งมาตรการในการติดตามตรวจสอบเพื่อเป็นการยืนยันว่าเป็นโครงการหรือกิจการนั้น ๆ จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าด้านใด

เมื่อเป็นที่ยอมรับด้านเทคนิคแล้ว ผู้จัดทำรายงานและเจ้าของโครงการก็จะเริ่มเรียบเรียงเอกสารตามข้อแม้หรือการยอมรับซึ่งเรียกว่า การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นจะต้องจัดประชุมทำการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยทั่วไป ที่เรียกว่า “ประชาพิจารณ์” (Public Hearing) ในขั้นตอนนี้จะเน้นถึงผลดีและผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Impact Assessment) เป็นหลัก ซึ่งผู้ประกอบการหรือเจ้าของโครงการจะต้องอธิบายนำถึงวิธีการดำเนินการทางด้านเทคนิค ข้อโต้แย้งและการยอมรับจากประชาชน หรือผลกระทบต่อคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก ประชาชนได้รับผลกระทบจากกิจกรรม หรือโครงการจะโต้แย้งจนกว่าเจ้าของโครงการหรือผู้ประกอบการจะจัดหาสิ่งทดแทน หรือชดเชยจนเป็นที่ยอมรับต่อไป จึงสรุปผลการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง ๒ ขั้นตอน รวมเล่มแล้วประกาศให้ประชาชนได้ทราบถึงผลลัพธ์ที่ได้รับซึ่งเรียกว่า Environmental Impact Statement, EIS

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาหลังจากที่ประชาชนได้เริ่มเรียนรู้ถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมปรากฏว่าได้มีการจัด Public Hearing โดยใช้คำว่า “ไต่สวนสาธารณะ” หรือ “ประชาพิจารณ์” และอื่น ๆ ซึ่งการจัดแต่ละครั้งนั้น ไม่ได้แยกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม จะพยายามโยงเรื่องด้านเทคนิคต่อเนื่องกับด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทุกครั้งที่มีการจัดประชาพิจารณ์จะไม่สามารถสรุปถึงผลดีหรือผลเสียอย่างแท้จริงของโครงการหรือกิจการนั้น ๆ ได้

เพราะในการจัดประชาพิจารณ์หลายครั้ง จะมีการเตรียมผู้ฟัง โดยในบางครั้งเจ้าของโครงการหรือผู้ประกอบการจะได้เตรียมผู้เข้าร่วมฟังไว้เป็นการล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สนับสนุนโครงการ แต่เมื่อผู้คัดค้านโครงการ หรือกิจการเป็นผู้จัดการประชาพิจารณ์ก็จะพยายามเชิญองค์กรหรือประชาชนที่มีแนวโน้มคัดค้านโครงการหรือกิจการเข้าร่วม เป็นผลให้สรุปสุดท้ายคัดค้านโครงการหรือกิจการนั้น ๆ ทำให้บางครั้งการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นเสมือนเครื่องมือของผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และเสียประโยชน์แต่ละกลุ่มและที่สำคัญคือการให้ข่าวสารหลังจากมีการทำประชาพิจารณ์แต่ละครั้ง จะเป็นผู้จัดการประชาพิจารณ์เป็นผู้ให้ข่าว ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปที่สนใจในโครงการหรือกิจการดังกล่าวเกิดความสับสนเพราะการจัดประชาพิจารณ์บางครั้งเป็นการสนับสนุน บางครั้งเป็นการคัดค้านโครงการหรือกิจการนั้น ๆ

๕. ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

แม้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีเป้าหมายในการให้ประชาชนในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุดก็ตาม แต่กรณีของประเทศไทยเท่าที่ผ่านมายังถือว่าประชาชนยังมีบทบาทน้อยมากการดำเนินการต่าง ๆ มักกระทำโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐแต่เพียงลำพัง ข้อสังเกตที่ประจักษ์ชัด คือเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ซึ่งให้สิทธิแก่ประชาชนมากขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้ และให้สิทธิของตนเองตามกฎหมายมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมพลังของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินกิจการสาธารณะขององค์กรของรัฐมากขึ้น

หากวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการสาธารณะของประเทศไทย ซึ่งจัดว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค และทำให้การดำเนินโครงการหลายประเภทเป็นไปอย่างไม่โปร่งใส อาจกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. ประชาชนเองยังขาดความตระหนัก ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงในสิทธิและบทบาทหน้าที่ของตนเอง และจิตสำนึก ซึ่งหมายถึง ความรู้ที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม และสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นนี้ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง มองว่าเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล แต่ละคนอาจมองการบริหารกิจการสาธารณะในลักษณะที่ว่ามิใช่บทบาทหน้าที่ของตน องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการให้กับประชาชน

อีกประเด็นหนึ่งประชาชนอาจมองว่าตนเองมิได้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง การเข้าไปมีส่วนร่วมจึงไม่อาจทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์อะไร

๒. ระบบราชการแบบเดิมที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

- ระบบอุปถัมภ์ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาความเกรงใจและความยากจนที่ทำให้ชาวชนบทต้องดิ้นรนหาที่พึ่ง ความไม่มั่นใจในสถานภาพทางสังคมของตนเอง ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องพึ่งพาศักดิ์สิทธิ์ภายนอก ดูถูกตนเอง และพยายามเลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ ตัวเองได้

- ระบบราชการที่ยังไม่มีการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนไม่ต้องการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการใดๆ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ

- ความคิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือข้าราชการที่รับผิดชอบที่ว่าตนเองเป็นผู้มีหน้าที่แต่เพียงลำพังในการบริหารกิจการสาธารณะ ประชาชนเป็นเพียงผู้ที่คอยรับผลประโยชน์ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอาจทำให้การทำงานล่าช้า รุ้งรังและไม่ทันการ^{๑๔}

สรุปได้ว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการร่วมตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมประเมินผล โดยต้องมีการให้ข้อมูลต่อสาธารณชน และให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคม ขึ้นอยู่กับความสนใจ และประเด็นในการพิจารณา นอกจากนี้การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมาย มีกิจกรรมเป้าหมาย และมีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ ทฤษฎีการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๑ ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารราชการแผ่นดินเข้าสู่ระบบการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยได้มีการวิวัฒนาการระบบการปกครองมาเป็นลำดับ โดยสมัยก่อนกรุงสุโขทัยมีหลักฐานอ้างอิงจากพงศาวดารว่า การปกครองของไทยแต่เดิมมีลักษณะการรวมกลุ่มเป็นหมู่เหล่าหรือชุมชน มีหัวหน้าเป็นผู้ปกครองดูแลรับผิดชอบให้ความคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายแก่ผู้อยู่ใต้ปกครองเป็นการปกครองแบบหัวหน้าปกครองลูกน้องและเมื่อมีพลเมืองมากขึ้น ในสมัยน่านเจ้าได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็นส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การปกครองในส่วนกลางมีการกำหนดผู้ปกครองผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ส่วนการปกครองส่วนภูมิภาคมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นมณฑลแต่ละมณฑลมีเมืองเอก โท ศรี จัตวา แต่ละเมืองแบ่งออกเป็นแขวง แต่ละแขวงแบ่งออกเป็นแคว้น

^{๑๔}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๒๑.

แต่ละแคว้นแบ่งเป็นหมู่บ้าน โดยแต่ละหน่วยการปกครองมีหัวหน้าปกครองลดหลั่นกันไป จนถึงปัจจุบัน ได้แบ่งการปกครองที่เรียกว่าระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแบ่งออกเป็นระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการยกเลิกคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ และตรา พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ขึ้นใช้บังคับโดยเหตุผลหลักในการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงไม่สามารถบริหารและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายฉบับนี้ยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางมาตราและหลังสุดได้แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๖ นับว่าเป็นฉบับที่สมบูรณ์ โดยมีรูปแบบและโครงสร้างของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนี้

๒.๓.๒ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามบทบัญญัติ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานสภา รองประธานสภา เลขานุการสภาและสมาชิกสภา อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติสภา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นหมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖ คน ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน หมู่บ้านละ ๓ คน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังต่อไปนี้

๑) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๕แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่๕) พ.ศ.๒๕๔๖ ดังต่อไปนี้

๑. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบการบริหารราชการของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒. อำนาจในการสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕. รักษาการณ์ให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

๒.๓.๒ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๑. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ ที่ต้องกระทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และทางสาธารณะ รวมทั้งกำจัด

ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

- ๓) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- ๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
- ๗) คุ้มครองดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร ให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- ๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- ๒) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- ๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- ๔) ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

- ๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- ๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- ๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๘) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- ๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
- ๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- ๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ๑๒) การท่องเที่ยว
- ๑๓) การผังเมือง

กฎหมายได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้มากมายเพื่อให้สอดคล้องกับความหวังของประชาชนอันจะนำไปสู่พัฒนาท้องถิ่นคนให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง^๔

๒. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ๗ มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา ๑๖

เมื่อพิจารณาถึงแนวคิดในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สืบเนื่องจากประเทศไทยได้แบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ๓ ประเภท คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่ฐานะเทียบเท่ากรม การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดและอำเภอ และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีรูปแบบ ๕ รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล มีหลักการและเหตุผลของการจัดตั้ง กล่าวคือ โดยที่สภาตำบลซึ่งจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน จึงได้มีการปรับปรุงฐานะของสภาตำบลและการบริหารงานของสภาตำบล ให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีการยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนงานการบริหารงานของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^๔ชวัญชัย วงศ์นิติกร, “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของผู้อาศัยในเขตหมู่บ้านจัดสรรชานเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านจัดสรรเทพประทาน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๑๒, หน้า ก.

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาทโดยไม่รวมเงินอุดหนุน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา^{๖๖}

ในการบริหารจัดการภายในตำบลโดยมีโครงสร้าง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖) ประกอบด้วยสภา อบต.และนายก อบต. ที่องค์กรหลังมีหน้าที่บริหารกิจการของ อบต. ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล รวมทั้งการบริหารจัดทำแผนพัฒนาตำบล การบริหารจัดการบุคคล การบริหารจัดการการเงินการคลัง และพัสดุ และการบริหารจัดการสำนักงาน^{๖๗}

๒.๔.๑ การบริหารจัดการทำแผนพัฒนาพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในกระบวนการของการบริหารงานนั้น การวางแผนเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนแรกที่ทำให้การบริหารในขั้นต่อ ๆ ไปมีทิศทาง และเป้าหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การและยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลสำเร็จขององค์การอีกด้วยกระบวนการของแผนประกอบด้วย กิจกรรมหลัก ดังต่อไปนี้

๑) การวางแผน คือ การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนการเตรียมการเบื้องต้น ได้แก่ การเขียน โครงการ การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ รวมถึงการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การคัดเลือก การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและอื่นๆ จนถึงการจัดทำออกมาเป็นแผนพัฒนา

^{๖๖} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง), พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุขุมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๖๓.

^{๖๗} ยุทธพร อิศระชัย, “หนึ่งทศวรรษขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข”, วารสารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒, (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๔๘) : ๗๕-๘๗.

๒) การปฏิบัติตามแผน เป็นการนำเอกสาร การวางแผนมาพิจารณาให้สอดคล้องกับงบประมาณ การวางแผนดำเนินงานในแต่ละแผนงาน โครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

๓) การติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานนั้นๆ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ก็ต้องนำมา หาสาเหตุ และแก้ไขปัญหาคือไป

แผนแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) แผนระยะยาว คือแผนที่ใช้ระยะเวลากำหนดล่วงหน้าไว้ ๑๐ ปีขึ้นไป เป็นแนวทางกว้างๆ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาระยะยาว

๒) แผนระยะปานกลาง คือแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ ๓-๕ ปี สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแผนงาน โครงการ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์เหล่านั้น

๓) แผนระยะสั้น หรือแผนประจำปี คือแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ ๑ ปี มีรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณ วิธีดำเนินการ สถานที่ ตลอดจนผู้รับผิดชอบการดำเนินงานที่ชัดเจน

การวางแผนพัฒนาตำบลทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาตำบลได้อย่างมีทิศทางและมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวางแผนพัฒนาตำบลมี ๕ ประการ คือ

๑) เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดแนวทางพัฒนาตำบลได้อย่างมีทิศทางและมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน

๒) เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบล

๓) เพื่อให้มีการแก้ปัญหาคือความเดือดร้อน ได้อย่างถูกต้อง

๔) เพื่อให้เป็นกลไกการประสานงานในการวางแผนระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ

๕) เพื่อให้เป็นแนวทางในการกระจายความรับผิดชอบในการพัฒนาระหว่างตำบลกับส่วนราชการอื่นๆ

ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ๓ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๖ ประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคม และชุมชน

๒) คณะกรรมการสนับสนุนการทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคม และชุมชน

๓) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนการพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนา ท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

๔) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปีในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น

๕) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจที่พิจารณาแล้ว เสนอขออนุมัติจากสภาท้องถิ่น

๖) สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปี จากผู้บริหารท้องถิ่น และเมื่ออนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี ต่อไป

๒.๔.๒ การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องของการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหา และการคัดเลือก รวมทั้งกระบวนการพัฒนาความรู้ และสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย บุคคล ๒ ฝ่ายคือ

๑) ฝ่ายการเมือง เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และเป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ฝ่ายผู้ปฏิบัติงานประจำ เป็นผู้ที่นํานโยบายที่กำหนดโดยฝ่ายการเมือง ไปปฏิบัติ รวมทั้งปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในฝ่ายนี้ประกอบด้วยบุคลากร ๓ กลุ่ม คือ พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง และข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอให้มาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราว

การบริหารงานบุคคลพนักงานส่วนตำบลครอบคลุมเรื่อง การกำหนดตำแหน่งและ อัตรากำลังของพนักงานส่วนตำบล วินัยของพนักงานส่วนตำบล สวัสดิการของพนักงานส่วนตำบล การลา และการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนตำบล

การบริหารงานบุคคลลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมถึงเรื่อง การกำหนด ตำแหน่งและกรอบอัตรากำลังของลูกจ้าง ขั้นตอนการจ้าง วินัยของลูกจ้าง การลา การพ้นจากการ ปฏิบัติหน้าที่ของลูกจ้าง

๒.๔.๓ การบริหารงานคลัง และการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในเรื่องของการบริหารงานคลังและพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถพิจารณาได้ ๓ ส่วน คือ

๑. การจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารได้แถลงต่อประชาชนในองค์การบริหาร ส่วนตำบล นอกจากนั้นยังเป็นตัวที่วัดถึงความจริงใจ และความสามารถในการบริหารขององค์การ บริหารส่วนตำบลอีกด้วย “งบประมาณรายจ่าย” หมายถึง จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือ ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปี คือ การกำหนดค่าใช้จ่ายเอาไว้ตลอดทั้งปีตาม งบประมาณการรายรับ การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะจัดทำแบบเดียวในปีงบประมาณนั้น ซึ่งปีงบประมาณหมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณ นั้น

๒) งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนด ไว้แล้วในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมจะต้องจัดทำ เป็นข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล เรียกว่า ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่ง สามารถจัดทำได้หลายฉบับในปีเดียว แต่จะทำได้หลังจากข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ใช้ บังคับไปแล้ว

๒. การดำเนินการทางการเงิน

การดำเนินการด้านการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติให้เป็นไป ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นขั้นตอน และกระบวนการที่ทำให้ โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเสร็จสิ้น โดยเริ่มตั้งแต่การรับเงินจาก

การจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บและส่งมาให้ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น เมื่อข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม ได้รับการอนุมัติ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทางการเงินจะต้องแจ้งความเคลื่อนไหวของงบประมาณที่รับเข้ามาเป็นรายได้ให้กับประชาชนและกรรมการบริหารรับทราบ โดยผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาดำเนินการสั่งให้มีการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ เมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเจ้าหน้าที่ด้านการเงินจะต้องเบิกเงิน และจ่ายเงินให้กับคู่สัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนการจ่ายเงินประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน และอื่น ๆ

๓. การพัสดุ

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัสดุ คือ พนักงานส่วนตำบล หรือข้าราชการที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประธานกรรมการบริหารแต่งตั้งหรือมอบหมายให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับพัสดุ ก่อนที่ดำเนินการด้านพัสดุ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดังกล่าวจะต้องพิจารณารายละเอียดในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในแต่ละโครงการ ตลอดจนประสานงานกับส่วนการคลัง เพื่อขอทราบรายได้ที่ได้รับในแต่ละช่วงและเมื่อมีรายได้เข้าเพียงพอดังกล่าวความต้องการสำหรับดำเนินโครงการต่างๆ แล้ว จึงให้ทำบันทึกขออนุมัติดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้มีอำนาจอนุมัติต่อไป

สิ่งที่ผู้รับผิดชอบงานด้านการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรศึกษา รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อประกอบในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง คือ

๑. ราคามาตรฐานครุภัณฑ์ (ปีปัจจุบัน) ซึ่งออกโดยสำนักงานงบประมาณที่จะใช้กับหน่วยราชการและท้องถิ่นทุกรูปแบบ

๒. ราคาวัดสุรากลางของจังหวัด ซึ่งจะจัดหาได้จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด โยธาธิการจังหวัด หรือหน่วยราชการต่างๆ ที่มีหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ในจังหวัด

๓. ที่อยู่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงของจังหวัด กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อกรณีส่งประกาศประกวดราคาได้ทันตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล

สรุปได้ว่า ในการบริหารจัดการภายในองค์การบริหารส่วนตำบล นายก อบต. มีหน้าที่ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล รวมทั้งการบริหารงาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การบริหารจัดการบุคคล การบริหารงานด้านการเงินการคลังและพัสดุ และการบริหารงานทั่วไป

๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

๒.๕.๑ หลักการปกครองท้องถิ่นและความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นรากแก้วของประชาธิปไตย (Grass-root Democracy) โดยยกให้ประชาชนเข้าใจในหลักการปกครองของตนเอง โดยตนเอง และเพื่อตนเองอย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากประชาชนจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในที่นี้จะกล่าวถึงความหมาย องค์ประกอบ วัตถุประสงค์ และความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในรูปการปกครองตนเอง (Local Self Government) มีความหมายและความสำคัญในการปกครองที่ประชาชนจักได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) ตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเมื่อเห็นค่านี้อาจจะอธิบายให้ทราบถึงคำจำกัดความและความหมาย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้มากมาย แต่ก็มีลักษณะที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกันจะแตกต่างกันบ้างก็เพียงในรายละเอียดเท่านั้น เพราะหลักการปกครองท้องถิ่นมีความเป็นสากล ดังจะได้ยกมาพิจารณาโดยสังเขปเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

เดเนียด วิท นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารงานภายในท้องถิ่น ในเขตอำนาจของตน”^๔

วิลเลียม วี. ฮอล โลเวย์ นิยามว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน”^๕

^๔รศ. นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชู, ๒๕๔๖), หน้า ๓๘.

^๕ศักดิ์ ทาหัน, “ปัญหาและมาตรการการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่), ๒๕๔๗, หน้า ๑๐.

ประธาน คงฤทธิศึกษากร ให้ความหมายว่า “ การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้”^{๒๐}

ธนสวรรค์ เจริญเมือง ได้ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า “ มีองค์ประกอบทั่วไป ๔ ประการ คือ

๑. มีฐานะเป็นนิติบุคคล
๒. มีอิสระในการบริหารงาน
๓. มีงบประมาณเป็นของตนเอง
๔. คณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของคนในท้องถิ่น”^{๒๑}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ หรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ ในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารงานภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของคนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”^{๒๒}

วิญญู อังคณารักษ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินงานไปอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบถึงความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^{๒๓}

^{๒๐}ประธาน คงฤทธิศึกษากร, อังโน อนันต์ ภูชู, “ความคิดเห็นต่อโครงสร้างองค์การของกรมการปกครองส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓, หน้า ๖.

^{๒๑}ธนสวรรค์ เจริญเมือง, ๑๐๐ ปี ของการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.๒๔๔๐-๒๕๔๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๓๕), หน้า ๑๘๘.

^{๒๒}ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๒๐.

^{๒๓}วิญญู อังคณารักษ์, “แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น”, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภการพิมพ์, ๒๕๑๕), (อัคราเน).

ประหยัด หงส์ทองคำ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น”^{๒๔}

อุทัย หิรัญโต ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่น การบริหารงานของท้องถิ่น ที่มีองค์กร มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น”^{๒๕}

ประหยัด หงส์ทองคำ กล่าวว่าหลักการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยสาระสำคัญ ๕ ประการคือ

๑. การปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยหรือองค์การปกครองของไทยแบบนครหลวง แบบเทศบาล แบบสุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

๒. การปกครองชุมชน ที่เรียกว่า เป็นการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอย่างแท้จริง ถ้าองค์กรท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและท้องถิ่นได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางกลับกันถ้าองค์การปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตอะไรมาจำกัดได้ องค์การปกครองท้องถิ่นก็จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย อันมีผลทำให้ประเทศหรือรัฐก็จะมีสภาพแตกแยกได้

๓. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้ อาจจะแบ่งได้ออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ องค์การปกครอง

^{๒๔}ประหยัด หงส์ทองคำ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), (อัดสำเนา).

^{๒๕}อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๓.

ท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น และสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

๔. องค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์กรที่จำเป็นในการปกครอง โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายด้วยกันคือ องค์กรฝ่ายบริหารและ องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสถียรของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ แต่ละคนเป็นสำคัญ^{๒๖}

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่น นอกจากจะเป็นผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงาน โดยบุคคลที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นเขาเห็นด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครอง จะได้บริหารงานในหน้าที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิดมิใช่ โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองระบบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกในความสำคัญของสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองของตน ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิในทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม^{๒๗}

สรุปหลักการสำคัญของการใช้อำนาจแก่ประชาชนปกครองตนเองที่เป็นระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นต้องประกอบด้วย

๑. ต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเองด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น

๒. ต้องมีองค์กรที่สำคัญ ซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่น (Local Council) เพื่อเป็นสถาบันในการที่จะแสดงเจตจำนงของคนในท้องถิ่นนั้น

^{๒๖} ประหยัด หงส์ทองคำ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), (อัครสำเนา).

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

๓. ต้องมีเขตพื้นที่ (Territory) ในการบริหารและความรับผิดชอบตามที่มีหน้าที่กำหนดไว้ให้โดยกฎหมายและพื้นที่นี้จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณหรือรายได้เพื่อการบริหารการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ

๔. ต้องให้องค์กรจัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ มีสภาพนิติบุคคลเพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง

๕. ต้องให้หน่วยงานจัดตั้งขึ้นมีรายได้ (Revenue) และมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budget) เพื่อการบริหารงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้

๖. ต้องไม่เห็นนโยบายการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่ในสายการบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้อำนาจการปกครอง บังคับบัญชาของนโยบายการปกครองทางราชการ หรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วยกันทั้งนี้เพื่อความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy)

๗. ต้องมีอำนาจตราข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจการใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย (Law Enforcement) ของท้องถิ่น และบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ตามที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้

๘. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องสนับสนุน (Support) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนในท้องถิ่น^{๒๔}

จากแนวคิดและความหมายที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจจะสรุปเป็นทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ได้เป็น ๖ ทฤษฎี คือ

๑. ทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมวิทยา ทฤษฎี หรือแนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมวิทยาจะอธิบายถึงพัฒนาการ ของการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่ง โดยพยายามมุ่งเน้นว่าความรู้สึกผูกพันในพื้นที่ มักจะเกิดขึ้นมาจากบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าแนวคิดในการปกครองท้องถิ่น จะสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ดังนั้นปัจจัยทางสังคมวิทยาจึงมีอิทธิพลต่อการปกครองท้องถิ่นในอันที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของชุมชน ในท้องถิ่นที่เป็นชนบทประชาชนมีวิถีชีวิตที่ค่อนข้างยากจน มีความเจริญด้านต่างๆ น้อย ส่วนท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมืองประชาชนมีฐานะดี มีความเจริญด้านต่างๆ มากทำให้การดำเนินการชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ในลักษณะส่วนตัว จึงเห็นได้ว่าปัจจัยทาง

^{๒๔} ประหยัด หงส์ทองคำ, สมรรถนะขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น : บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการการวางแผนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, ๒๕๒๔), หน้า ๑๕.

เศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ทางสังคม ทำให้ลักษณะของปัญหาและความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจโดยมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาตนเอง

๓. ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปสภาพภูมิศาสตร์ มักจะมีการแบ่งอาณาเขตของท้องถิ่นใน ๓ ลักษณะ คือ เขตท้องถิ่นที่เป็นชุมชนชนบท เขตท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมือง และเขตท้องถิ่นกึ่งชุมชนเมืองและชนบท ทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อการจัดรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในเขตที่มีอาณาเขตกว้างขวางแต่มีความหนาแน่นของประชากรน้อย การจัดรูปแบบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะเป็นไปแบบหนึ่งจะเห็นได้ว่าสภาพท้องถิ่นจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกันไป

๔. ทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมาย หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีลักษณะของรูปแบบและโครงสร้างเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ หน่วยการปกครองที่จัดตั้งขึ้นจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย แยกจากส่วนกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีสมาชิกสภาและผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

๕. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง กล่าวคือ การปกครองท้องถิ่นจะเกี่ยวกับจัดสรรผลประโยชน์ต่อสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยมีลักษณะเป็นกระบวนการแสวงหาและใช้อำนาจในท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมักจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกของประชาชนต่อหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดนี้จะมีผลทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเมืองในระดับชาติต่อไป

๖. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร การบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจำเป็นจะต้องอาศัยหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ ใช้เพื่อที่จะบริหารงานภายในท้องถิ่นให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทฤษฎีการบริหารที่จะนำมาใช้ได้ เช่นการวางแผนการจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณ จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญๆ ดังนี้ คือ

๑. หน่วยการปกครองท้องถิ่น จะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น จะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) ของหน่วยงานทางราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy)

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งขึ้น ต้องมีองค์กรที่มาจากการเลือกตั้ง (Election) โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน (Political Participation)

๔. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องมียานาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้นำมาทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๕. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุม ให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตน ตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

๖. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ควรมีอำนาจในการออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับ ให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้กฎข้อบังคับทั้งปวง ย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

๗. หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้ว ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบ และอยู่ในกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนใน ส่วนร่วม องค์ประกอบต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะอันสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ในรูปของการปกครองตนเอง (Local self government)

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและ กิจกรรม การปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง^{๒๘}

ในทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ ประการ ด้วยกันจึงจะสามารถเรียกได้ว่าหน่วยงานหรือ องค์กรนั้น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๕ ได้แก่

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาณาเขตที่แน่นอนชัดเจน (Area)

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาณาเขตพื้นที่ที่แน่นอนชัดเจนเป็นของตัวเอง กล่าวคือ มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า เทศบาล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ มีอาณาเขต จากที่ไหนจรดที่ไหน มีพื้นที่กี่ตารางกิโลเมตร และครอบคลุม ในเขตตำบลหรืออำเภอใดบ้าง เป็นต้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่มีอาณาเขต หรือมีอาณาเขตที่ไม่แน่นอนชัดเจนแล้วอาจ

^{๒๘} ศ.ดร. โกวิท พวงงาม, มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการ บริหารงานท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม , ๒๕๔๘), หน้า ๗.

ก่อให้เกิดปัญหาในการปกครองตามมาภายหลังได้ เช่น ทำให้ไม่สามารถรู้พื้นที่ที่แน่นอนในการบริหารจัดการและให้บริการสาธารณะ ทำให้ไม่สามารถทราบถึงจำนวนประชากรได้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถคำนวณขีดความสามารถหรือศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดปัญหาในการจัดเก็บภาษี เกิดปัญหาในการจัดการเขตเลือกตั้ง เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้การบริหารการปกครองท้องถิ่นเป็นไปอย่างสะดวก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีการทราบพื้นที่และอาณาเขตของตนที่แน่นอน

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy)

อำนาจอิสระในการบริหารจัดการนี้ ในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Autonomy ซึ่งเป็นอำนาจอิสระที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการปกครองของรัฐ ซึ่งหมายความว่า แม้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระมากเพียงใดก็ตามก็ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐผู้มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ (Sovereignty) เหนือดินแดนรัฐนั้นๆ ดังนั้น ความหมายของ Autonomy จึงแตกต่างจาก Sovereignty ตรงที่ Autonomy เป็นเพียงความอิสระภายใต้ขอบเขตของ Sovereignty เท่านั้น Autonomy หรืออำนาจอิสระที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมี ได้แก่ อำนาจอิสระในการบริหารจัดการงานต่างๆ ภายในพื้นที่หรือท้องถิ่นของตนได้ โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ (ยกเว้นกรณีที่ทำเป็นและมีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้) มีอำนาจอิสระในการบริหารงบประมาณ เช่น เก็บภาษีเอง ใช้จ่ายเงินงบประมาณเอง และประการสุดท้าย คือ มีอำนาจอิสระในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายในระดับชาติ

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามที่กฎหมายรับรอง

หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็ว และเป็นการตอกย้ำหลักการเป็นอิสระของท้องถิ่น ในประการที่สอง หากองค์กรปกครองท้องถิ่นไม่มีลักษณะเป็นนิติบุคคลแล้ว เราก็คงไม่อาจเรียกได้ว่าองค์กรนั้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสมบูรณ์ เพราะการกระทำขององค์กรนั้น ไม่มีผลผูกพันในทางกฎหมาย และจำเป็นต้องพึ่งพา “รัฐ” ในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

กล่าวคือ หลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประการหนึ่งก็คือ เป็นการปกครองด้วยคนภายในท้องถิ่นเอง คนของท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรของตน การกำหนดอัตราภาษี ฌรกำหนดการใช้จ่ายเงินงบประมาณของตน และรวมตลอดไปถึงคนท้องถิ่นเป็นผู้เลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารงานท้องถิ่นและให้บริการสาธารณะ ในบางประเทศเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นของตนได้ หากเห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นของตนทำงานไร้ประสิทธิภาพ

ดังนั้น หากองค์กรปกครองท้องถิ่นขาดองค์ประกอบในประการนี้แล้ว เราก็ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการปกครองท้องถิ่น โดยตนเอง หากแต่เป็นการปกครองท้องถิ่น โดยรัฐ เช่น ปรัชญาการณที่เกิเกิดขึ้นกับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ “สุขาภิบาล” ไทยในอดีต ที่เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อยมาก

๕. องค์การปกครองเหล่านั้น ต้องมีองค์กรที่แน่นอนชัดเจนในการบริหารจัดการงานของท้องถิ่น เช่น การมีฝ่ายบริหาร มีฝ่ายสภาที่ทำหน้าที่ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร หรือมีคณะกรรมการบริหารท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหารและออกข้อบัญญัติท้องถิ่นไปในคราวเดียวกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงมีกลไกในการบริหารงาน เช่น เจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น มีเงินงบประมาณในการบริหารงานของท้องถิ่นมีระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามหลักการบริหารจัดการ เป็นต้น

หากองค์กรปกครองใด ขาดลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ไป เราก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ อาจจะเป็นแค่หน่วยการปกครองที่มีลักษณะคล้ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น “สุขาภิบาล” หรือ “สภาตำบล” เป็นต้น^{๓๐}

โดยสรุป การปกครองท้องถิ่น (Local government) เป็นการปกครองที่รัฐมีอำนาจให้ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือหลายๆท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ การปกครองในลักษณะนี้ ถึงแม้จะเป็นอิสระ แต่ก็มิได้เป็นอิสระจากอำนาจของรัฐทั้งหมด และมีใช่เป็นอิสระในการดำเนินการทุกประเภทในท้องถิ่นได้โดยสิ้นเชิง หรือมิใช่การปกครองที่เกิดจากสิทธิของชุมชนท้องถิ่น แต่เป็นผลที่เกิดจากรัฐ คือรัฐเป็นผู้ให้กำเนิดการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นรัฐย่อมสามารถควบคุมการปกครองท้องถิ่นได้ ความอิสระของแต่ละท้องถิ่นจะมีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละรัฐ นอกจากนั้นเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่น และเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้สูงสุด หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้เลือกตั้งตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้เสนอแนะนโยบาย ผู้ควบคุมหรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่นๆ

จากวรรณกรรมเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีกระแสแนวคิดต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าชุมชนในประเทศไทยเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย คือสมาชิกของชุมชนเคารพความเป็นปัจเจกบุคคล ความคิดริเริ่ม เสรีภาพและศักดิ์ศรีของสมาชิกแต่ละคน ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นการที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสที่ปกครองและบริหารงานของท้องถิ่นด้วยตนเอง สนองความ

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘-๑๐.

ต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตรงกับความต้องการของประชาชน

๒.๕.๒ หลักการกระจายอำนาจทางการปกครอง (Decentralization)

การกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) หมายถึง การที่รัฐบาลกลางยินยอมมอบอำนาจ (Devolution) การปกครองและการบริหารในกิจการต่าง ๆ ให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ดำเนินการปกครองตนเอง (Local Self Government) โดยประชาชนท้องถิ่นจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจทั้งทางการเมืองและการบริหาร ในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองจึงมีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน (Representative Bodies) มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การจัดระเบียบบริการราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยซึ่ง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล การกระจายอำนาจการปกครองมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลแยกออกจากรัฐบาลกลาง
๒. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน
๓. มีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย
๔. มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของรัฐบาลกลาง

๕. มีงบประมาณ รายได้และทรัพย์สินเป็นของตนเอง

จะเห็นว่าการกระจายอำนาจมีจุดแข็ง ๔ ประการ คือ

๑. ทำให้เกิดการสนองตอบความต้องการของประชาชนท้องถิ่นได้ดีขึ้นเพราะว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งย่อมทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี

๒. ทำให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายไม่ต้องขอคำปรึกษาหรือขอความเห็นชอบจากส่วนกลาง

๓. ทำให้แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง

๔. ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองเพราะประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนได้เสียโดยตรงในการดำเนินกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนจุดอ่อนของการกระจายอำนาจก็คือทำให้รัฐบาลเสียเอกภาพและเป็นภัยต่อความมั่นคง^{๓๓}

ประเด็นของการปกครองท้องถิ่น จากการศึกษาจากทฤษฎีและแนวคิดของนักวิชาการ ซึ่งสรุปความเป็นมาของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

แนวคิดแรก มีความคิด ความเชื่อและมีแนวการพิจารณาที่แลเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นของทุกประเทศมีความจำเป็นมาตั้งแต่สมัยโบราณ และอาจมีมานับตั้งแต่มนุษย์ได้ก่อตั้งสังคมการเมืองขึ้นในโลก เช่น มีมาตั้งแต่สมัยกรีก สมัยโรมัน หรือสมัยก่อนหน้านั้น ซึ่งอาจมีความเจริญรุ่งเรืองในบางสมัย และอาจมีความตกต่ำในบางยุคสมัย トラบจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดที่สอง พิจารณาในทางตรงกันข้ามว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นผลผลิตของรัฐใหม่ (Modern State) คือ ถือกำเนิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และมีพัฒนาการอย่างมากในห้วงเวลาที่ประเทศมีการปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นสำคัญอีกด้วย

ในประวัติศาสตร์โลกตะวันตก มีแนวคิดที่แตกต่างกันถึง ๓ สำนัก ดังนี้

สำนักแรก เป็นแนวคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง

สำนักที่สอง เห็นด้วยกับหลักการประชาธิปไตย ได้แก่การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Major Rule) และความเสมอภาค (Equality) ไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบเห็นแก่ท้องถิ่นเป็นหลัก (Parochial) หลากหลาย (Diverse) มีแนวโน้มเป็นคณาธิปไตย (Potentially Oligarchic) และมีลักษณะฉ้อฉล (Corrupt)

สำนักที่สาม เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษีต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมือง หรือหมู่บ้านล้วนแต่มีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง

จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมายทั้งทางการเมืองและการบริหาร ในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองโดยมีองค์กรของ

^{๓๓}ดร.สุวรรณ พิณตานนท์, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานผลการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย), 2546, หน้า 17-22.

ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากรัฐบาลกลางเป็นผู้ดำเนินงาน มีงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและบุคลากรเป็นของตนเองและคณะผู้บริหารจัดการมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ การกระจายอำนาจการปกครองดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า การปกครองท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรของประชาชนเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๒.๕.๓ หลักการแห่ง พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘๔ ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

๒. การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

๓. การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติโดยมีจำนวนเท่ากัน ทำหน้าที่ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ข้างต้น

โดยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเวลาที่กำหนด ๔ ปี ได้แก่ ภารกิจที่เป็นการดำเนินการค้าซื้อระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และภารกิจที่เป็นการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล

๒. กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

๓. กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

๔. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. ๒๕๔๔ และ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบและร้อยละสามสิบห้าตามลำดับ

๕. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น^{๓๒}

๒.๕.๔ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาและบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวให้จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่กรรมการเริ่มปฏิบัติหน้าที่หรือภายในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนที่กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อให้การกระจายบรรลุนิติภาวะที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายไม่เป็นแผนที่เป็ดเสร็จมีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

^{๓๒}บุญอริ ยีหะ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๕๐, หน้า ๘๑-๘๓.

๒.๕.๕ วิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในช่วง ๔ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๗) ของการถ่ายโอนภารกิจตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการบริหารส่วนการ และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์ การสร้างความพร้อมในการรองรับการ ถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในส่วนของการถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐและจะมีบุคลากรจำนวนหนึ่งถ่ายโอนไปปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๓๓}

หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลงจนถึงระยะเวลาการถ่ายโอนในปีที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๑) ตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านมีการปรับบทบาทของราชการส่วนกลางราชการบริหารส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนที่จะเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ มีการปรับกลไกความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการบริหารส่วนภูมิภาคอย่างกลมกลืนรวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้นและจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส ในช่วงเวลาหลังจากปีที่ ๑๐(พ.ศ. ๒๕๕๔) เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจ การกำกับดูแลและการตรวจสอบ ตลอดจนเสนอรายงานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อ คณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การออกประกาศกำหนดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น ประกาศของคณะกรรมการตาม (๑๕) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

^{๓๓}“หลักการแห่ง พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, (๑๐ มกราคม ๒๕๕๑),

<<http://www.local.moi.go.th/plan.htm>> (๑๐ Jan ๒๐๐๘).

๒.๕.๖ เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน

๒. กำหนดการจัดสรรภาษี และอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม

๓. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๔. จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

๕. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่^{๓๔}

๒.๕.๗ ขอบเขตของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. รัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ อำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินการคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. รัฐจะดำเนินการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโครงสร้างและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งสร้างระบบการติดตามตรวจสอบ กำกับดูแล และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๓. การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง^{๓๕}

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน.

๒.๕.๘ ลักษณะภารกิจกาให้บริการสาธารณะที่จะต้องถ่ายโอนใน ๔ ปี

๑. ภารกิจที่ซ้ำซ้อน เป็นภารกิจให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องเดียวกันและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการตามภารกิจนั้นแล้ว

๒. ภารกิจที่รัฐจัดทำในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นภารกิจกาให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่เคยดำเนินการตามภารกิจนั้น

๓. ภารกิจที่รัฐจัดทำในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นภารกิจกาให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งและมีผลกระทบเกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

๔. ภารกิจตามนโยบายรัฐบาล ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดยังไม่พร้อมให้ขยายเวลาเตรียมความพร้อมได้ภายใน ๑๐ ปี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำแผนเตรียมความพร้อมและราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้การสนับสนุนแนะนำด้านการบริหารจัดการและเทคนิควิชาการ^{๓๖}

๒.๕.๙ ภารกิจกาให้บริการสาธารณะที่จะต้องถ่ายโอนกำหนดไว้ ๖ ด้าน

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๑ การคมนาคมและขนส่ง เช่น ทางบก ทางน้ำ

๑.๒ สาธารณูปโภค แหล่งน้ำ/ระบบประปาชนบท

๑.๓ สาธารณูปการ การจัดให้มีตลาด การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

๑.๔ การผังเมือง

๑.๕ การควบคุมอาคาร

๒. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม การนันทนาการ การศึกษา การสาธารณสุข การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและที่อยู่อาศัย

๓. ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย เช่น การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน.

๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว เช่น การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชยกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว

๕. ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เช่น การคุ้มครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๖. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจัดการดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ และการจัดการดูแลพิพิธภัณฑสถานและหอจดหมายเหตุ^{๓๗}

ระยะเวลาการถ่ายโอน แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ

๑. ระยะที่ ๑ ระยะเวลา ๑-๔ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๔๗

๒. ระยะที่ ๒ ระยะเวลา ๑-๑๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๗ เมื่อได้พิจารณาถึงหลักการ จัดระเบียบปกครองประเทศ โดยทั่วไปนิยมแบ่งออกเป็น ๓ หลัก คือ หลักการรวมอำนาจปกครอง หลักการแบ่งอำนาจปกครอง และหลักการกระจายอำนาจ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

๑. หลักการรวมอำนาจ หมายถึงการจัดวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยรวมอำนาจในการปกครองไว้ให้แก่หน่วยบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงกรมเมืองต่าง ๆ ของรัฐ และมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง โดยขึ้นต่อกันตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการปกครองตลอดทั่วทั้งราชอาณาจักรประเทศ

๒. หลักการแบ่งอำนาจ หมายถึงการที่การบริหารราชการส่วนกลางได้จัดแบ่งอำนาจ วินิจฉัย สั่งการบางส่วนไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคโดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ

๓. หลักการกระจายอำนาจการปกครอง หมายถึงการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางไปจัดทำบริการ สาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจทั้งในด้านการเมืองและการบริหาร เป็นเรื่องที่ท้องถิ่นผู้ได้รับมอบอำนาจมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและความต้องการของท้องถิ่นเอง

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประการ คือ

๑. การกระจายอำนาจทางการเมือง หมายถึงการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ และอำนาจดำเนินการในเชิงระบบ ซึ่งกระทบ โครงสร้างและอำนาจสัมพันธ์ของหน่วยการเมืองการปกครอง ตัวอย่างเช่น การกระจายอำนาจจากส่วนราชการต่าง ๆ ในระบบบริหารราชการแผ่นดิน

^{๓๗} เรื่องเดียวกัน.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจที่รัฐดำเนินการเองไปสู่องค์กรประชาชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกผู้บริหารของตนเองในทุกระดับ

๒. การกระจายอำนาจทางการบริหาร หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และอาจดำเนินการให้แก่หน่วยงานระดับรอง ๆ ลงไป โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้หน่วยงานแต่ละระดับมีขีดความสามารถตัดสินใจและดำเนินการที่จะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การบริการประชาชน อำนาจการบริหารงานบุคคล อำนาจบริหารการเงินและงบประมาณ รวมทั้งอำนาจการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจสั่งการ เป็นต้น

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญยิ่ง โหมคเทศน์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก และการมีส่วนร่วมนั้น กลุ่มประชากรศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยที่การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการควบคุมติดตามการบริหารงานนั้น พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเชิงผูกพัน คือ เมื่อการศึกษาสูงขึ้นกลับมีระดับในการเข้ามีส่วนร่วมน้อยลง”^{๑๔}

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเคอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า

๑. โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่นๆ โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากการโครงการหรือกิจกรรม

๒. การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นจะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทน คือสมาชิกสภา อบต. ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่างๆที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน

๓. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสของ อบต. ให้เข้าไปมีส่วนร่วมมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

^{๑๔}บุญยิ่ง โหมคเทศน์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองชุมพร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๐, ๑๓๗ หน้า.

๔. สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหารงานของ อบต. มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ อบต.

สำหรับสาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมนั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ คือไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง^{๙๕}

ฉัตร บัญเฉลิม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง และปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ

๒. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยด้านภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุและอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

๓. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน^{๙๖}

รภัทร จำรูญศิริ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาอาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๕๒.๑๖ เพศหญิงร้อยละ ๔๗.๘๓ มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๒.๐๗ การศึกษาจบระดับประถมศึกษาร้อยละ ๔๒.๑๑ ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ ๔๒.๕๓ และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๗๖.๓๖ ส่วนผลสำรวจต่อการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ข่าวสาร เช่น การรับรู้ข่าวสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภา อบต. การรับรู้ข่าวสารผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคิดและจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่นร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ทำกิจกรรมในหมู่บ้านร่วมกับ อบต. อยู่ในระดับน้อย ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ เช่น

^{๙๕} จิรศักดิ์ สีใจเจริญ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓, ๘๘ หน้า.

^{๙๖} ฉัตร บัญเฉลิม, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๖, ๑๐๓ หน้า.

อบต.ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม อบต. อบต.ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีประชาคมของ อบต. อยู่ในระดับปานกลางเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้านประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหายุ่งในระดับน้อยและด้านการตรวจสอบพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องตรวจสอบ เช่น อำเภอ จังหวัด สดง. ปปช. อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประชาชนยังมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเพราะไม่ได้ยินการประกาศข่าวอย่างทั่วถึงให้ อบต.แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน จัดทำแผ่นพับหรือวารสารประจำเดือนของ อบต. แจกให้ประชาชนทราบ”^{๔๑}

พฤหัส รุ่งวิริยะวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ ในด้านการกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกเรื่อง ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย”^{๔๒}

เรวัตร กนกวิรุฬห์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

“๑. กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๑๕

๒. กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้ ๑) ด้านการดำเนินงาน ๒) ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ๓) ด้านการกำหนดความสำคัญของปัญหาและการวางแผน และ ๔) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน

“ธภัทรกร จำรูญศิริ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, ๑๑๗ หน้า.

“พฤหัส รุ่งวิริยะวงศ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๘, ๘๘ หน้า.

๓. ความแตกต่างระหว่างอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ ๐.๐๐๐

๔. ความแตกต่างระหว่าง เพศ และสถานภาพการสมรส ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”^๓

พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคดยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย”^๔

ธานีศ พึ่งพรชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า “กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง ๔๑-๕๐ ปี มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด มีรายได้ระหว่าง ๔,๐๐๑-๖,๐๐๐ บาท มากที่สุด และสถานภาพในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นลูกบ้านทั่วไป สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารด้านการตัดสินใจร้อยละ ๕๖.๒๖ ด้านการปฏิบัติการร้อยละ ๕๕.๑ ด้านผลประโยชน์จากการดำเนินงานร้อยละ ๖๒.๕๑ และด้านประเมินผลเพียงร้อยละ ๔๒.๖ ส่วนปัญหาในการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

^๓เรวัตกร กนกวิรุฬห์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๕๐, ๑๑๒ หน้า.

^๔พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา), “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคดยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๓๒ หน้า.

และประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน”^{๔๕}

สุชานันท์ สาทา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือด้านการประชุมรับฟังความคิดเห็น รองลงมาคือด้านการปรึกษาหารือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการร่วมในการตัดสินใจ ส่วนอีกหนึ่งด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้กลไกทางกฎหมาย”^{๔๖}

วันทนีย์ อุดอุโมงค์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า “ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมต่อการจัดเก็บภาษี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บภาษี พบว่าเทศบาลยังมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับภาษีให้กับประชาชนน้อย ประกอบกับบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีไม่เพียงพอ ทำให้การบริการล่าช้าและไม่ทั่วถึง ขณะเดียวกันทางเทศบาลก็ขาดการ โน้มน้าวให้ประชาชนได้เห็นข้อดีของการเสียภาษี การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านภาษีนี้น้อยเกินไป ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษี และไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือหน้าที่ของตนเองที่ต้องเสียภาษี จึงไม่ได้ให้ความสำคัญในการเสียภาษีเท่าใดนัก”^{๔๗}

ยงยุทธ นาทะชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

^{๔๕} สานิส พึ่งพรชัย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๗๓ หน้า.

^{๔๖} สุชานันท์ สาทา, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๐๗ หน้า.

^{๔๗} วันทนีย์ อุดอุโมงค์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๐๑ หน้า.

เป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ ส่วนปัญหาและแนวทางแก้ไขในการมีส่วนร่วมไว้เป็นประเด็นต่างๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การขาดความร่วมมือและความสามัคคีในหมู่คณะ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การลงมติตัดสินใจในเรื่องใดมักเกิดจากการมีพวกมากลากไป ไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลในส่วนที่พบปัญหาน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล^{๔๔}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งหากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ผู้บริหารท้องถิ่นก็สามารถกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของงานเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด จากแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ขึ้นอยู่จากหลายสาเหตุ ขึ้นอยู่กับสถานที่และสภาวะของลักษณะเวลา เหตุการณ์ หรือแม้แต่ลักษณะของปัจเจกบุคคลยังเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดัน การตัดสินใจ การเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของปัญหาและความต้องการนั้น ๆ อีกทั้งความรู้ความเข้าใจ การให้การมีส่วนร่วมตามอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ของบุคคล

๒.๗ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยตามโครงสร้าง ซึ่งผู้ศึกษา ได้ศึกษาตามทฤษฎีของ William Erwin ที่ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ ๔ ขั้นตอน^{๔๕} ตามกรอบโครงสร้างที่ปรากฏดังต่อไปนี้

---

^{๔๔} ยงยุทธ นวทะชัย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๒๕ หน้า .

^{๔๕} Erwin, William, *Participation Management : Concept, Theory, and Implementation*, Log. cit.

ตัวแปรพื้นฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล

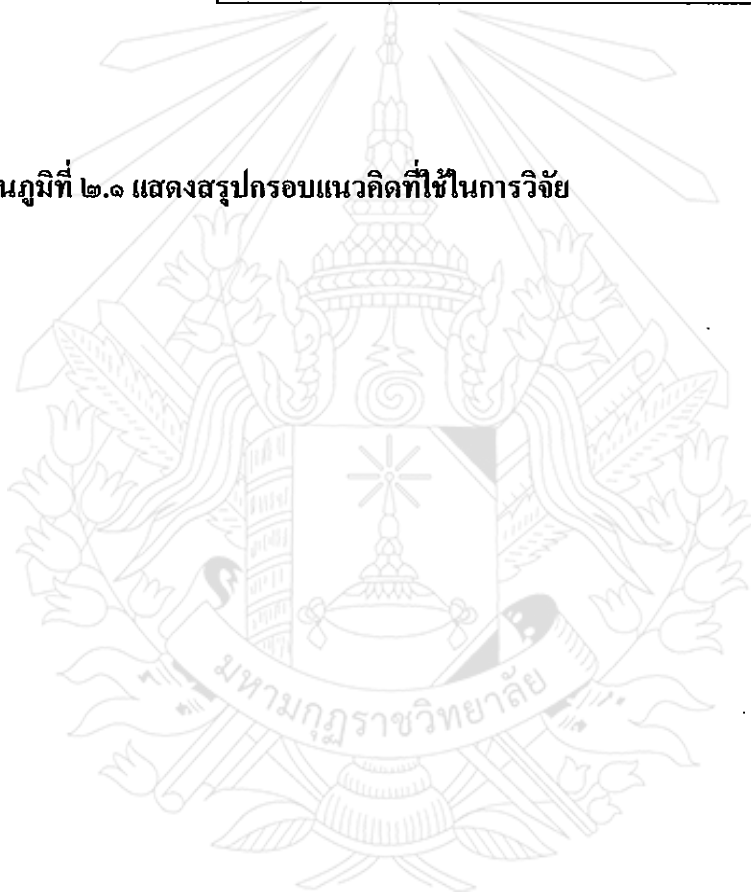
- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- อาชีพ

ตัวแปรที่ศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอ
ชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

- ด้านการตัดสินใจ
- ด้านปฏิบัติการ
- ด้านการรับผลประโยชน์
- ด้านการประเมินผล

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ผลการศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลแล้วนำผลการศึกษาเสนอผู้บริหารในหน่วยงานนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ ประชาชนที่มาติดต่อราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ในเวลา ๑ เดือน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan^{*} ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๘ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ ใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

---

^{*}สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๖๔.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิด (Closed End) และปลายเปิด (Open End) โดยผู้วิจัยแบ่งเนื้อหา แบบสอบถามเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะคำถามเป็นแบบ เลือกตอบ มี ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการตัดสินใจ ๒) ด้านปฏิบัติการ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ ๔) ด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน ๕ ระดับ การมีส่วนร่วม กล่าวคือ การมีส่วนร่วมมากที่สุด การมีส่วนร่วมมาก การมีส่วนร่วมปานกลาง การมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด โดยกำหนดระดับการมีส่วนร่วมเป็น ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๓.๔.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดถึงแนวคิด ทฤษฎี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด กรอบตัวแปร และประเด็นต่างๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

๓.๔.๒ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์จำนวน ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบและขอความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของคำถาม เนื้อหา วัตถุประสงค์ ตลอดจนแนวคิดทฤษฎี และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ ๐.๐๕ ขึ้นไป และทำการปรับปรุงเนื้อหา

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ในเขตพื้นที่ อบต.ชะอวด ที่มีสภาพเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บจริงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ ๐.๘๘๔

๓.๔.๖ นำแบบสอบถามมาแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำเสนอขอความเห็นชอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๕.๑ นำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช โศกราช ไปมอบให้นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลชะอวด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

๓.๕.๒ นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๖๘ ชุด ที่มาติดต่อราชการ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง

๓.๕.๓ ใช้เวลาเก็บข้อมูลภายใน ๑ เดือน และได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน ๓๖๘ ชุด ครบสมบูรณ์ ๑๐๐ %

๓.๕.๔ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผล

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

๓.๖.๑ ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก (Check List) โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๖.๒ ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ระดับ ๕	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
ระดับ ๔	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก

ระดับ ๓	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับ ๒	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
ระดับ ๑	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ^๒

เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม^๓ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐	แปลความว่า	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐	แปลความว่า	การมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐	แปลความว่า	การมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐	แปลความว่า	การมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐	แปลความว่า	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระหวาด โดยใช้ สถิติ Z -test และ F -test และเมื่อพบว่าค่า F-test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

๓.๖.๓ ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) สอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระหวาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ผลโดยใช้ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาในแต่ละด้านที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในตอนที่ ๓ ของแบบสอบถามซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ในการวิจัยครั้งนี้

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๓.๗.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence หรือ IOC) ซึ่งมีสูตร^๔ ดังนี้

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

^๓ บุญชุม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๘๘.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะ
พฤติกรรม

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

๓.๗.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละจากสูตร^๕ ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X แทน จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่า
ร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓.๗.๓ ค่าเฉลี่ย (mean)^๖ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

๓.๗.๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน^๗ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum f(X - \bar{X})^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของค่า
เบี่ยงเบนของข้อมูลแต่ละตัว
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

^๕ชานินทร์ ศิลป์จารุ, วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.
อินเตอร์พรีนซ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๒.

^๖สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า ๗๐.

^๗เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔.

๓.๗.๕ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๘ ใช้สูตร

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	N	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum S_i^2$	หมายถึง	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

๓.๗.๖ การวิเคราะห์โดยหาค่า Z-test จากสูตร^๙ ดังนี้

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๑
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๒
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๑
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ ๒
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ ๑
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มที่ ๒

๓.๗.๗ การวิเคราะห์โดยหาค่า F-test จากสูตร^{๑๐} ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
MS_b	แทน	ความแปรปรวน ระหว่างกลุ่ม

^๘บุญชุม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, อ่างแก้ว, หน้า ๔๕.

^๙สงศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, อ่างแก้ว, หน้า ๘๔.

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕.

MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ = $k - 1$ และ $N - k$
k	แทน	จำนวนกลุ่ม
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

๓.๗.๘ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๘๘	๕๑.๐๕
หญิง	๑๘๐	๔๘.๙๕
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๕ เพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๕

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๔๐ ปี	๑๘๕	๕๑.๓๖
๔๐ ปีขึ้นไป	๑๘๓	๔๘.๖๔
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๖ มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖๔

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๑๕๔	๕๒.๗๒
มัธยมศึกษา	๑๐๒	๒๗.๗๒
อนุปริญญาหรือ ปวส.	๒๘	๗.๖๑
ปริญญาตรีขึ้นไป	๔๔	๑๑.๙๕
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๒ มัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๒ ปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๕ อนุปริญญา หรือ ปวส. น้อยที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๑

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓๔	๙.๒๔
ค้าขาย	๖๐	๑๖.๓๑
เกษตรกร	๒๒๐	๕๙.๗๘
รับจ้าง	๕๔	๑๔.๖๗
รวม	๓๖๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๘ อาชีพค้าขาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๑ อาชีพรับจ้าง มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๗ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ น้อยที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๔

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยนำเสนอผลออกเป็นหมวดหมู่และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

SS แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนน

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน

t value แทน t distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม

F value แทน F distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม

P value แทน ค่าที่น้อยที่สุดของระดับความมีนัยสำคัญของข้อมูล Sig.*

* แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	๓.๒๕	๐.๖๐	ปานกลาง
2. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๕	๐.๕๕	ปานกลาง
3. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๑๗	๐.๖๓	ปานกลาง
4. ด้านการประเมินผล	๓.๒๔	๐.๗๑	ปานกลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๓๖	๑.๐๖	ปานกลาง
๒. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๓.๒๗	๐.๘๗	ปานกลาง
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๓.๐๒	๐.๕๗	ปานกลาง
๔. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	๓.๑๓	๐.๕๒	ปานกลาง
๕. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	๓.๔๕	๐.๘๐	ปานกลาง
๖. อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	๓.๒๕	๐.๗๗	ปานกลาง
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	๓.๒๓	๐.๘๒	ปานกลาง
รวม	๓.๒๕	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการปฏิบัติการ

ด้านการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๑๗	๐.๕๑	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการ หรือ กิจกรรมของอบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	๓.๒๓	๐.๘๐	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	๓.๒๑	๐.๕๔	ปานกลาง
๔. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	๓.๓๐	๐.๕๒	ปานกลาง
๕. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.	๓.๑๒	๐.๘๕	ปานกลาง
๖. ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	๓.๒๑	๐.๘๕	ปานกลาง
๗. ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ	๓.๓๓	๐.๔๒	ปานกลาง
๘. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต.	๓.๔๒	๐.๘๖	ปานกลาง
รวม	๓.๒๕	๐.๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการปฏิบัติการ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านการรับผลประโยชน์

ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๕	๐.๕๕	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต.ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	๓.๒๑	๐.๕๒	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	๓.๐๘	๐.๕๐	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๓๕	๐.๘๕	ปานกลาง
๕. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต.ด้านวัฒนธรรมประเพณี	๓.๑๑	๐.๕๓	ปานกลาง
๖. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	๓.๐๖	๐.๕๖	ปานกลาง
๗. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.	๓.๐๓	๐.๕๔	ปานกลาง
๘. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๔	๐.๕๓	ปานกลาง
รวม	๓.๑๗	๐.๖๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับ

ประชาชนในท้องถิ่น และอบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.	๓.๑๕	๐.๕๗	ปานกลาง
๒. อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.	๓.๒๔	๐.๕๗	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	๓.๑๕	๐.๕๗	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบล มาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.	๓.๒๖	๐.๕๘	ปานกลาง
๕. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี	๓.๓๒	๐.๕๔	ปานกลาง
๖. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน	๓.๒๐	๐.๕๘	ปานกลาง
๗. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	๓.๒๘	๑.๐๐	ปานกลาง
๘. การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน	๓.๓๓	๑.๐๓	ปานกลาง
รวม	๓.๒๔	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการ ประเมินผล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและ ตอบสนองความต้องการของประชาชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้ร่วมรับทราบ ผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี และอบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสใน การบริหารงานของคณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดยรวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๓๒	๐.๖๑	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๕๘	ปานกลาง
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๕	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๕๗	ปานกลาง
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๑๖	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๑๘	๐.๖๕	ปานกลาง
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๒๒	๐.๗๑	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๗๑	ปานกลาง
รวม	๓.๒๔	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ
ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของ ประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๓๕	๑.๑๒	ปานกลาง	๓.๓๒	๑.๕๕	ปานกลาง
๒. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนว ทิศทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๓.๓๕	๑.๘๕	ปานกลาง	๓.๑๘	๑.๘๔	ปานกลาง
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๓.๑๒	๑.๕๗	ปานกลาง	๓.๑๒	๑.๕๗	ปานกลาง
๔. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่ จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมาก ที่สุด	๓.๒๐	๑.๕๔	ปานกลาง	๓.๐๕	๑.๕๐	ปานกลาง
๕. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิ การสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	๓.๖๓	๑.๗๗	มาก	๓.๓๔	๑.๘๑	ปานกลาง
๖. อบต.ถามความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครง การหรือกิจกรรมต่าง ๆ	๓.๔๐	๑.๗๕	ปานกลาง	๓.๑๘	๑.๗๒	ปานกลาง
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการ บรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.	๓.๒๒	๑.๗๖	ปานกลาง	๓.๒๓	๑.๘๘	ปานกลาง
รวม	๓.๓๒	๑.๖๑	ปานกลาง	๓.๑๕	๑.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ โดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และในการประชุมสภา อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ
ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสุนนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนา ท้องถิ่น	๓.๐๘	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน /โครงการ หรือกิจกรรมของอบต. ใน หมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน แผนพัฒนา อบต.	๓.๒๓	๐.๘๓	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๖๘	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการพัฒนาอบต.	๓.๓๐	๑.๐๐	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๘๒	ปานกลาง
๔. การประสานงานขอความร่วมมือ ระหว่างประชาชนกับ อบต.	๓.๔๒	๑.๐๐	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๘๒	ปานกลาง
๕. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบ ประ มาณของ อบต.	๓.๑๕	๐.๘๓	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๘๘	ปานกลาง
๖. ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนิน การแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่ง เสริมการศึกษา	๓.๑๕	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๒	ปานกลาง
๗. ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อ สมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุน งบประมาณ	๓.๒๒	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๔๔	๐.๕๑	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๘. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต.	๓.๓๕	๐.๕๑	ปานกลาง	๓.๔๕	๐.๖๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๕	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านปฏิบัติการ โดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต. และประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

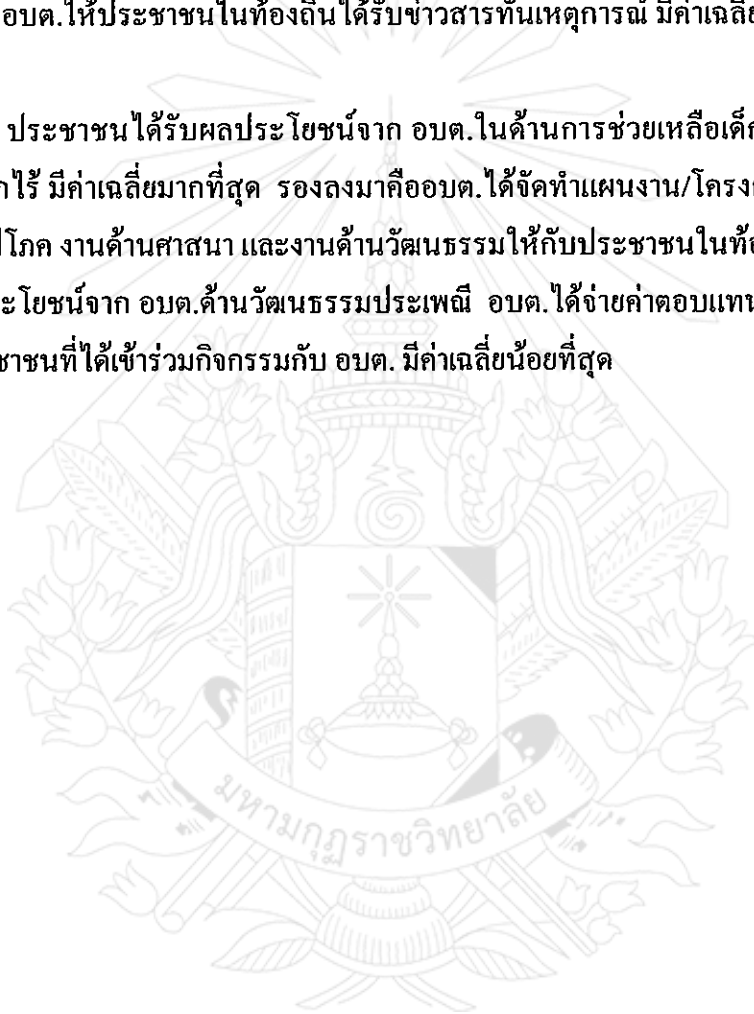
ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์
 ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขไปทอก งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๓๑	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๒๗	๑.๐๒	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	๓.๑๕	๐.๕๐	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๔	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	๓.๐๗	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๐๕	๐.๕๓	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๓๗	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๓๓	๐.๘๓	ปานกลาง
๕. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	๓.๑๔	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๕๘	ปานกลาง
๖. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	๒.๕๘	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๑๕	๑.๐๒	ปานกลาง
๗. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.	๒.๕๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๕๒	ปานกลาง
๘. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๓	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๕๗	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๑๘	๐.๖๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และอบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของ ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด นครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$		แปลผล
๑. อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน พัฒนาของ อบต.	๓.๐๘	๐.๕๐	ปาน กลาง	๓.๒๒	๑.๐๔	ปาน กลาง
๒. อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตาม แผนพัฒนา อบต.	๓.๒๓	๐.๘๕	ปาน กลาง	๓.๒๔	๑.๐๔	ปาน กลาง
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะ ผู้บริหาร	๓.๑๔	๐.๕๘	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๕๖	ปาน กลาง
๔. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำ แผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.	๓.๓๑	๑.๐๐	ปาน กลาง	๓.๒๑	๐.๕๖	ปาน กลาง
๕. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี	๓.๒๒	๐.๕๓	ปาน กลาง	๓.๔๒	๐.๕๖	ปาน กลาง
๖. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน	๓.๑๖	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๒๔	๐.๕๕	ปาน กลาง
๗. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ งบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	๓.๒๘	๑.๐๑	ปาน กลาง	๓.๒๕	๐.๕๕	ปาน กลาง
๘. การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความ คุ่มค่าและตอบสนองความต้องการของ ประชาชน	๓.๓๒	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๓๓	๑.๑๐	ปาน กลาง
รวม	๓.๒๒	๐.๗๑	ปาน กลาง	๓.๒๗	๐.๗๑	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่าประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการประเมินผลโดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เพศชาย พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. และ อบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต.ในรอบปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดยรวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ องค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๒๘	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๕๘	ปานกลาง
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๓	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๒๖	๐.๕๓	ปานกลาง
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๑๖	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๑๘	๐.๕๗	ปานกลาง
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๑๕	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๒	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๔	๐.๔๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวม ทั้ง ๔ ด้าน อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๔๐	๑.๐๔	ปานกลาง	๓.๓๑	๑.๐๘	ปานกลาง
๒. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๓.๒๕	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๒๘	๐.๘๖	ปานกลาง
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๓.๐๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๒.๕๕	๐.๕๔	ปานกลาง
๔. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	๓.๑๗	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๘๕	ปานกลาง
๕. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	๓.๕๕	๐.๘๑	มาก	๓.๔๒	๐.๗๘	ปานกลาง
๖. อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	๓.๓๐	๐.๘๐	ปานกลาง	๓.๒๘	๐.๗๓	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๖ (ต่อ)

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	๓.๒๒	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๒๔	๐.๖๘	ปานกลาง
รวม	๓.๒๘	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านตัดสินใจ โดยรวม อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคืออบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และอบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการของ
ประชาชน ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$		แปลผล	$\bar{X}$		แปลผล
๑. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๑๔	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๐	๐.๕๗	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมของอบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	๓.๒๓	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๖๘	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาอบต.	๓.๒๒	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๒๐	๐.๕๘	ปานกลาง
๔. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	๓.๒๖	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๓๔	๐.๕๗	ปานกลาง
๕. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.	๓.๐๕	๐.๕๐	ปานกลาง	๓.๑๔	๐.๕๑	ปานกลาง
๖. ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	๓.๒๒	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๕๕	ปานกลาง
๗. ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ	๓.๓๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๕๕	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๗ (ต่อ)

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$		แปลผล	$\bar{X}$		แปลผล
๘. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต.	๓.๓๗	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๔๘	๐.๘๓	ปานกลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๒๖	๐.๕๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านปฏิบัติการ โดยรวม อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต. และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์
ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่ เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งาน ด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรม ให้กับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๖	๑.๐๑	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๘๕	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้าน การส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	๓.๑๓	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๘๖	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	๓.๐๔	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๑๓	๐.๘๕	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อย โอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๓๗	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๓๓	๐.๘๑	ปานกลาง
๕. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	๓.๑๕	๐.๕๘	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๘๗	ปานกลาง
๖. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับ ข่าวสารทันเหตุการณ์	๓.๐๕	๑.๐๑	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๕๐	ปานกลาง
๗. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบ ของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้า ร่วมกิจกรรมกับ อบต.	๓.๐๘	๑.๐๑	ปานกลาง	๒.๕๘	๐.๘๕	ปานกลาง
๘. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือ โครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือ ประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๑	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๒๘	๐.๕๐	ปานกลาง
รวม	๓.๑๖	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๑๘	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวม อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และอบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.	๓.๑๓	๐.๕๘	ปานกลาง	๓.๑๖	๐.๕๖	ปานกลาง
๒. อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.	๓.๒๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๔	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	๓.๐๖	๑.๐๒	ปานกลาง	๓.๒๔	๐.๕๐	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.	๓.๒๒	๑.๐๕	ปานกลาง	๓.๓๐	๐.๕๑	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๑๕ (ต่อ)

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต.ในรอบปี	๓.๓๐	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๓๕	๐.๕๐	ปานกลาง
๖. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต.ดำเนินงาน	๓.๑๓	๑.๐๓	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๕๓	ปานกลาง
๗. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	๓.๑๕	๑.๐๓	ปานกลาง	๓.๓๘	๐.๕๕	ปานกลาง
๘. การใช้งบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน	๓.๒๔	๑.๐๘	ปานกลาง	๓.๔๒	๐.๕๘	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการประเมินผล โดยรวม อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี พบว่า ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต.ในรอบปี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป พบว่า การใช้งบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต. และ อบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดยรวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุปริญา/ปวศ.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๒๖	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๒๒	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๐๐	๐.๔๕	ปาน กลาง	๓.๔๗	๐.๖๗	ปาน กลาง
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๔	๐.๕๖	ปาน กลาง	๓.๑๕	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๒๒	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๕๓	๐.๖๘	มาก
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๒๑	๐.๖๒	ปาน กลาง	๓.๑๓	๐.๖๐	ปาน กลาง	๒.๗๕	๐.๕๖	ปาน กลาง	๓.๓๖	๐.๗๑	ปาน กลาง
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๒๓	๐.๗๓	ปาน กลาง	๓.๒๒	๐.๖๗	ปาน กลาง	๓.๐๐	๐.๗๕	ปาน กลาง	๓.๔๘	๐.๖๘	ปาน กลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๕๔	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๕๐	ปาน กลาง	๓.๐๐	๐.๕๐	ปาน กลาง	๓.๔๖	๐.๖๓	ปาน กลาง

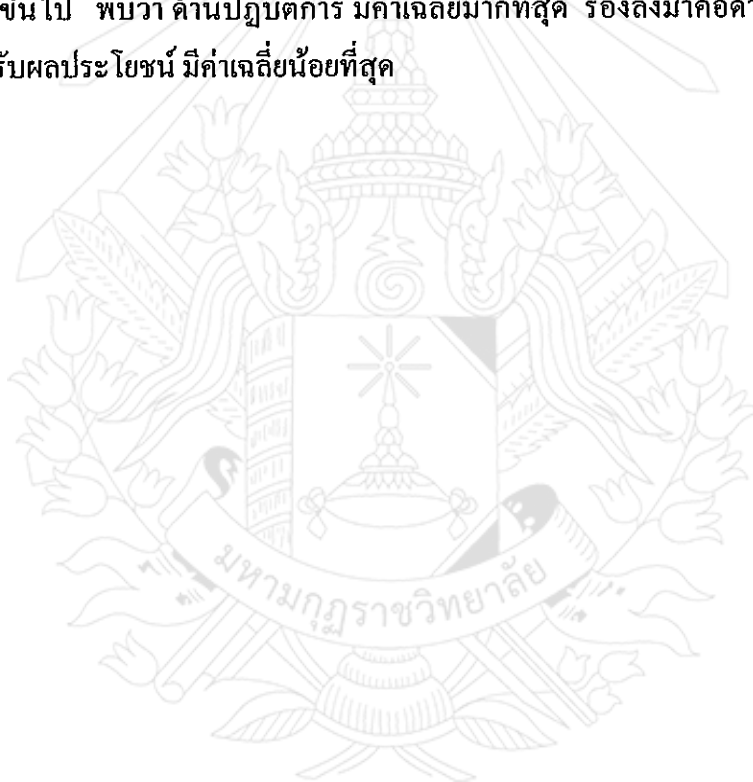
จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับประถมศึกษา พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุศึกษา/ปวศ.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไป พัฒนาท้องถิ่น	๓.๓๐	๑.๐๕	ปาน กลาง	๓.๓๕	๑.๐๗	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๘๑	ปาน กลาง	๓.๘๒	๑.๑๓	มาก
๒. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนด แนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาใน ท้องถิ่น	๓.๒๓	๐.๘๗	ปาน กลาง	๓.๒๕	๐.๗๘	ปาน กลาง	๒.๘๖	๐.๕๓	ปาน กลาง	๓.๖๔	๐.๘๕	ปาน กลาง
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๓.๐๓	๐.๕๑	ปาน กลาง	๒.๕๔	๐.๕๘	ปาน กลาง	๒.๗๘	๑.๑๐	ปาน กลาง	๓.๓๒	๑.๐๓	ปาน กลาง
๔. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	๓.๑๔	๐.๘๕	ปาน กลาง	๓.๑๔	๑.๐๓	ปาน กลาง	๒.๕๓	๐.๘๑	ปาน กลาง	๓.๑๘	๐.๕๐	ปาน กลาง

ตารางที่ ๔.๒๑ (ต่อ)

คำานการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประณตศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุปริญญา/ปวส.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. อบต. ใต้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสาธารณะ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	๓.๔๗	๐.๘๓	ปานกลาง	๓.๔๕	๐.๗๕	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๕๔	๐.๘๕	มาก
๖. อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไป ประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	๓.๓๓	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๘๑	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๔๕	๐.๗๓	ปานกลาง
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	๓.๓๑	๐.๘๔	ปานกลาง	๓.๑๒	๐.๗๑	ปานกลาง	๒.๘๖	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๓๖	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๔๕	ปานกลาง	๓.๔๗	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ โดยรวม ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับประถมศึกษา พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา และระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น และอบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุปริญญา/วส.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ออบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๐๖	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๕๗	๐.๘๓	มาก	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๒. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการ หรือกิจกรรมของอบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	๓.๑๕	๐.๘๒	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๗๓	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๗๕	ปานกลาง	๓.๔๕	๐.๕๐	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	๓.๑๒	๐.๘๔	ปานกลาง	๓.๒๗	๑.๐๕	ปานกลาง	๓.๒๑	๑.๐๓	ปานกลาง	๓.๔๕	๑.๐๐	ปานกลาง
๔. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	๓.๓๒	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๑๔	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๔๕	๑.๐๔	ปานกลาง
๕. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.	๓.๑๓	๐.๘๑	ปานกลาง	๓.๐๒	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๓๔	๑.๐๑	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๒ (ต่อ)

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประณมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุปริญาปวศ.			ปริญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๖. ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	๓.๒๔	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๑๔	๑.๐๑	ปานกลาง	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๗. ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ	๓.๔๑	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๑๘	๐.๕๐	ปานกลาง	๒.๗๘	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๖๘	๐.๕๘	มาก
๘. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือ โดยผ่านสมาชิกสภา อบต.	๓.๔๓	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๓๖	๐.๗๓	ปานกลาง	๓.๖๘	๐.๘๘	มาก
รวม	๓.๒๔	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๕๓	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านปฏิบัติการ โดยรวม ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอนุปริญญา/ปวส. อยู่ในระดับปานกลาง ประเมินค่าขึ้น ไป อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับประถมศึกษา พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต. และประชาชนในท้องถิ่นได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด

ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การประสานงานขอความร่วมมือ ระหว่างประชาชนกับ อบต. และประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอ สนับสนุนงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อ ขอสนับสนุนงบประมาณ ประชาชนมีการพบปะพูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรงหรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนได้เข้า ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นได้ช่วย ดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วม ด้านการรับผิดชอบต่อประชาชน ของประชาชนในกิจการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการรับผิดชอบต่อประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุศึกษา/ปวศ.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสาธารณสุขไปภาค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๖	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๕๑	ปานกลาง	๓.๐๐	๑.๐๒	ปานกลาง	๓.๖๔	๑.๐๔	มาก
๒. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	๓.๒๔	๐.๘๔	ปานกลาง	๓.๐๒	๑.๐๐	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๕๐	๑.๐๐	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	๓.๑๖	๐.๘๘	ปานกลาง	๒.๕๘	๐.๕๐	ปานกลาง	๒.๕๗	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๕๗	ปานกลาง
๔. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๔๔	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๗๒	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๘๖	ปานกลาง
๕. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	๓.๐๔	๐.๕๑	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๘๔	ปานกลาง	๒.๗๘	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๒๗	๑.๑๑	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๒๓ (ต่อ)

ด้านการแสดงผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประณมศึกษา		มัธยมศึกษา		อนุปริญาโท		ปริญาตรีขึ้นไป					
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๖. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้รับข่าวสารทัน เหตุการณ์	๓.๑๖	๐.๕๕	ปานกลาง	๒.๕๘	๐.๕๐	ปานกลาง	๒.๕๗	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๑๔	๐.๑๕	ปานกลาง
๗. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบรางวัล ให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.	๓.๑๐	๐.๕๘	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๕๓	ปานกลาง	๒.๕๗	๐.๗๔	ปานกลาง	๓.๐๕	๐.๘๐	ปานกลาง
๘. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจาก ส่วนกลางให้มาถึงมีประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๕	๐.๘๘	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๕๐	ปานกลาง	๒.๕๗	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๗๓	๐.๐๒	มาก
รวม	๓.๒๑	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๑๓	๐.๖๐	ปานกลาง	๒.๗๕	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๓๖	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวม ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี ขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับประถมศึกษา พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรม ประเพณี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ และประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือ โครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และ อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา			อนุศึกษา/ปวศ.			ปริญญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.	๓.๑๑	๐.๕๘	ปาน กลาง	๓.๒๐	๑.๐๓	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๕๐	ปาน กลาง	๓.๒๗	๐.๘๒	ปาน กลาง
๒. อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตาม แผนพัฒนา อบต.	๓.๒๖	๐.๕๖	ปาน กลาง	๓.๒๕	๐.๘๕	ปาน กลาง	๒.๕๗	๐.๘๓	ปาน กลาง	๓.๕๔	๑.๐๕	มาก
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะ ผู้บริหาร	๓.๑๒	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๑๐	๐.๕๒	ปาน กลาง	๓.๐๐	๐.๕๔	ปาน กลาง	๓.๕๐	๑.๐๔	ปาน กลาง
๔. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผน พัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีของ อบต.	๓.๒๔	๑.๐๑	ปาน กลาง	๓.๒๕	๐.๘๔	ปาน กลาง	๓.๐๗	๑.๑๒	ปาน กลาง	๓.๕๐	๑.๐๔	ปาน กลาง

ตารางที่ ๔.๒๔ (ต่อ)

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม											
	ประจําเดือน			มัธยมศึกษา			อนุปริญา/ปวส.			ปริญาตรีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี	๓.๓๐	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๑๒	ปานกลาง	๓.๕๕	๐.๕๐	มาก
๖. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน	๓.๒๒	๐.๕๖	ปานกลาง	๓.๑๐	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๐๕	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๑๐	ปานกลาง
๗. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	๓.๒๑	๐.๑๐	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๒๓	ปานกลาง	๓.๕๕	๐.๕๔	มาก
๘. การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน	๓.๔๑	๐.๕๗	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๐๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๒๗	ปานกลาง	๓.๓๒	๐.๑๗	ปานกลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๗๓	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๖๗	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๗๕	ปานกลาง	๓.๔๗	๐.๖๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการประเมินผล โดยรวม ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับประถมศึกษา พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต.ในรอบปี และอบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต.ในรอบปี ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ งบประมาณในการดำเนินงานของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต.ดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ งบประมาณในการดำเนินงานของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของอบต. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี และอบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของอบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. และอบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม โดยรวม ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอตากมาฮาซิป

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม															
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ				ค้าขาย				เกษตรกร				รับจ้าง			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๑๐	๐.๖๑	ปานกลาง		๓.๑๗	๐.๔๕	ปานกลาง		๓.๓๔	๐.๖๐	ปานกลาง		๓.๐๘	๐.๖๘	ปานกลาง	
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๕	๐.๔๕	ปานกลาง		๓.๑๔	๐.๕๕	ปานกลาง		๓.๒๘	๐.๕๕	ปานกลาง		๓.๒๒	๐.๗๒	ปานกลาง	
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๒๑	๐.๒๘	ปานกลาง		๓.๑๐	๐.๖๕	ปานกลาง		๓.๒๒	๐.๖๕	ปานกลาง		๓.๐๔	๐.๗๑	ปานกลาง	
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๒๖	๐.๖๑	ปานกลาง		๓.๑๖	๐.๖๗	ปานกลาง		๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง		๓.๑๒	๐.๘๘	ปานกลาง	
รวม	๓.๒๑	๐.๔๐	ปานกลาง		๓.๑๔	๐.๕๑	ปานกลาง		๓.๒๘	๐.๕๔	ปานกลาง		๓.๑๑	๐.๖๘	ปานกลาง	

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกร พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพรับจ้าง พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของ ประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๒๓	๑.๑๘	ปาน กลาง	๓.๒๗	๐.๘๒	ปาน กลาง	๓.๔๒	๑.๐๗	ปาน กลาง	๓.๓๐	๑.๑๖	ปาน กลาง
๒. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๓.๑๒	๐.๘๔	ปาน กลาง	๓.๒๐	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๓๖	๐.๘๗	ปาน กลาง	๓.๐๔	๑.๐๘	ปาน กลาง
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๒.๕๔	๐.๗๔	ปาน กลาง	๓.๒๐	๐.๘๔	ปาน กลาง	๓.๐๒	๐.๕๕	ปาน กลาง	๒.๘๕	๑.๑๑	ปาน กลาง
๔. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ คัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่ จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม มาก ที่สุด	๒.๗๖	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๑๐	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๒๔	๐.๕๐	ปาน กลาง	๒.๕๖	๐.๘๕	ปาน กลาง

ตารางที่ ๔.๒๖ (ต่อ)

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	๓.๑๘	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๓๗	๐.๗๖	ปานกลาง	๓.๖๒	๐.๗๕	มาก	๓.๓๐	๐.๕๕	ปานกลาง
๖. อบต. ให้ความสำคัญของการของประชาชน เพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	๓.๔๑	๐.๘๖	ปานกลาง	๓.๐๓	๐.๖๑	ปานกลาง	๓.๔๐	๐.๗๓	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๕๑	ปานกลาง
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	๓.๐๖	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๐๓	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๓๖	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๕๑	ปานกลาง
รวม	๓.๑๐	๐.๖๑	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๓๔	๐.๖๐	ปานกลาง	๓.๐๘	๐.๖๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และอบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพค้าขาย พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และอบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของอบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพเกษตรกร พบว่า อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพรับจ้าง พบว่า อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหา ความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ และในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านปฏิบัติการ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	๓.๔๑	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๓	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๖	๐.๖๖	ปานกลาง
๒. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน / โครงการ หรือกิจกรรมของอบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	๓.๒๕	๐.๖๓	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๖๓	ปานกลาง	๓.๒๖	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๖๓	ปานกลาง
๓. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาอบต.	๓.๒๓	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๐	๐.๖๓	ปานกลาง
๔. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	๓.๑๖	๐.๖๓	ปานกลาง	๓.๔๐	๐.๖๒	ปานกลาง	๓.๓๒	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๑๖	๐.๖๓	ปานกลาง

ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.	๓.๓๕	๐.๖๕	ปานกลาง	๒.๕๓	๐.๗๓	ปานกลาง	๓.๑๗	๐.๘๖	ปานกลาง	๒.๕๖	๑.๐๑	ปานกลาง
๖. ประชาชนในท้องถิ่นได้ช่วยดำเนินการแก้ไขปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	๓.๒๕	๐.๘๓	ปานกลาง	๒.๕๐	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๔๑	๐.๗๕	ปานกลาง
๗. ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ	๓.๐๖	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๓	๑.๐๖	ปานกลาง	๓.๔๑	๐.๘๔	ปานกลาง	๓.๓๐	๑.๐๖	ปานกลาง
๘. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะ ในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือผ่านสมาชิกสภา อบต.	๓.๔๗	๐.๖๑	ปานกลาง	๓.๒๐	๐.๘๔	ปานกลาง	๓.๔๔	๐.๘๗	ปานกลาง	๓.๕๕	๐.๕๒	มาก
รวม	๓.๒๕	๐.๔๕	ปานกลาง	๓.๑๔	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๘	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๗๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านปฏิบัติการ โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรงหรือโดยผ่านสมาชิกสภาอบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต.เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพค้าขาย พบว่า การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับอบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนมีการพบปะพูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภาอบต. และประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพเกษตรกร พบว่า ประชาชนมีการพบปะพูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรงหรือโดยผ่านสมาชิกสภาอบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต.เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพรับจ้าง พบว่า ประชาชนมีการพบปะพูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของอบต. โดยตรงหรือโดยผ่านสมาชิกสภาอบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือประชาชนในท้องถิ่นได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ ของประชาชนในในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วน ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงาน ด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	๓.๒๕	๐.๖๖	ปาน กลาง	๓.๒๐	๑.๐๕	ปาน กลาง	๓.๓๓	๐.๕๔	ปาน กลาง	๓.๒๒	๑.๐๐	ปาน กลาง
๒. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	๓.๓๕	๐.๖๗	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๖๘	ปาน กลาง	๓.๒๔	๐.๕๒	ปาน กลาง	๓.๐๔	๑.๑๑	ปาน กลาง
๓. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ใน ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	๓.๑๘	๐.๘๐	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๗๘	ปาน กลาง	๓.๑๔	๐.๕๔	ปาน กลาง	๒.๘๑	๐.๕๑	ปาน กลาง
๔. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ใน ด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การ ช่วยเหลือผู้ยากไร้	๓.๓๕	๐.๖๐	ปาน กลาง	๓.๓๐	๐.๘๗	ปาน กลาง	๓.๔๐	๐.๘๖	ปาน กลาง	๓.๒๒	๐.๕๒	ปาน กลาง
๕. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้าน วัฒนธรรมประเพณี	๓.๑๒	๐.๘๔	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๕๔	ปาน กลาง	๓.๑๔	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๐๔	๐.๘๐	ปาน กลาง

ตารางที่ ๔.๒๘ (ต่อ)

ด้านการพัฒนาประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษมกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๖. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	๒.๕๔	๐.๘๑	ปานกลาง	๒.๕๗	๐.๗๖	ปานกลาง	๓.๑๑	๐.๕๘	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๑๖	ปานกลาง
๗. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.	๒.๘๘	๐.๕๕	ปานกลาง	๒.๕๐	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๑๖	๐.๕๑	ปานกลาง	๒.๗๔	๐.๑๘	ปานกลาง
๘. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น	๓.๕๕	๐.๗๘	มาก	๓.๑๓	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๒๔	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๕๔	ปานกลาง
รวม	๓.๒๑	๐.๒๘	ปานกลาง	๓.๑๐	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๐๔	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนได้ประโยชน์จากอบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ และอบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับอบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพค้าขาย พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภคงานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และ อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพเกษตรกร พบว่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภคงานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น และอบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพรับจ้าง พบว่า อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภคงานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น และอบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อบต.ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.	๓.๑๘	๐.๖๒	ปาน กลาง	๒.๕๓	๑.๑๕	ปาน กลาง	๓.๒๒	๐.๕๓	ปาน กลาง	๓.๑๑	๑.๐๐	ปาน กลาง
๒. อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็น คณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการ ตามแผนพัฒนา อบต.	๒.๖๖	๐.๘๕	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๕๗	ปาน กลาง	๓.๔๓	๐.๕๑	ปาน กลาง	๒.๕๖	๑.๐๔	ปาน กลาง
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะ ผู้บริหาร	๓.๔๑	๑.๐๕	ปาน กลาง	๓.๒๗	๐.๘๒	ปาน กลาง	๓.๑๓	๐.๕๕	ปาน กลาง	๒.๕๖	๑.๑๑	ปาน กลาง
๔. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำ แผนพัฒนาดำเนินการเป็นข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.	๓.๒๕	๐.๘๓	ปาน กลาง	๓.๓๗	๐.๘๘	ปาน กลาง	๓.๒๕	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๑๕	๑.๒๘	ปาน กลาง

ตารางที่ ๔.๒๘ (ต่อ)

ด้านการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม											
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			ค้าขาย			เกษตรกร			รับจ้าง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๕. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี	๓.๒๕	๐.๘๓	ปานกลาง	๓.๓๐	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๓๕	๐.๘๕	ปานกลาง	๓.๐๗	๐.๑๕	ปานกลาง
๖. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน	๓.๒๓	๐.๘๒	ปานกลาง	๓.๒๗	๐.๕๐	ปานกลาง	๓.๒๓	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๑๓	ปานกลาง
๗. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	๓.๔๑	๐.๕๒	ปานกลาง	๓.๐๓	๑.๐๕	ปานกลาง	๓.๒๘	๐.๕๓	ปานกลาง	๓.๔๘	๑.๑๘	ปานกลาง
๘. การใช้งบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน	๓.๔๗	๑.๑๑	ปานกลาง	๓.๐๗	๑.๐๗	ปานกลาง	๓.๔๐	๑.๐๒	ปานกลาง	๓.๒๒	๐.๕๖	ปานกลาง
รวม	๓.๒๖	๐.๖๑	ปานกลาง	๓.๑๖	๐.๖๗	ปานกลาง	๓.๒๕	๐.๖๕	ปานกลาง	๓.๑๒	๐.๘๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการประเมินผล โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหารประชาชน, ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต. และ อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพค้าขาย พบว่า ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี และอบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพเกษตรกร พบว่า อบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือการใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพรับจ้าง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ งบประมาณในการดำเนินงานของ อบต. มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน และอบต.ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม					P-value
	ชาย		หญิง		Z	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๓๒	๐.๖๑	๓.๑๕	๐.๕๘	๒.๐๔*	.๐๔๒
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๕	๐.๖๒	๓.๒๕	๐.๕๗	๐.๐๓	.๕๗๓
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๑๖	๐.๖๒	๓.๑๘	๐.๖๕	-๐.๓๖	.๗๒๐
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๒๒	๐.๗๑	๓.๒๗	๐.๗๑	-๐.๖๕	.๕๑๔
รวม	๓.๒๔	๐.๕๔	๓.๒๒	๐.๕๕	๐.๒๕	.๘๐๔

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด จำแนก
ตามเพศ โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้าน
การตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วน ตำบลชะอวด	ระดับการมีส่วนร่วม					P-value
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปีขึ้นไป		Z	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการตัดสินใจ	๓.๒๘	๐.๖๒	๓.๒๓	๐.๕๘	๐.๗๔	.๔๕๗
๒. ด้านปฏิบัติการ	๓.๒๓	๐.๖๕	๓.๒๖	๐.๕๓	-๐.๔๗	.๖๓๘
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๓.๑๖	๐.๖๕	๓.๑๘	๐.๕๗	-๐.๓๕	.๗๒๘
๔. ด้านการประเมินผล	๓.๑๕	๐.๗๗	๓.๒๕	๐.๖๕	-๑.๔๑	.๑๕๕
รวม	๓.๒๒	๐.๕๕	๓.๒๔	๐.๔๕	-๐.๔๘	.๖๓๐

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด จำแนกตามอายุ โดยรวม ทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
 บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรี
 ธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการ บริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลชะอวด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
๑.ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๓	๓	๑.๓๔	๓.๘๑*	.๐๑๕
	ภายในกลุ่ม	๑๒๘.๔๑	๓๖๔	๐.๓๕		
	รวม	๑๓๒.๔๔	๓๖๗			
๒.ด้านปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๐	๓	๑.๕๐	๔.๓๔*	.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๒๕.๗๕	๓๖๔	๐.๓๕		
	รวม	๑๓๐.๒๕	๓๖๗			
๓.ด้านการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๕.๕๓	๓	๑.๘๔	๕.๐๗*	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๔๑.๕๘	๓๖๔	๐.๓๘		
	รวม	๑๔๗.๑๑	๓๖๗			
๔. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๓	๓	๑.๓๘	๒.๗๕*	.๐๓๒
	ภายในกลุ่ม	๑๘๒.๒๕	๓๖๔	๐.๕๐		
	รวม	๑๘๖.๓๘	๓๖๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๕	๓	๑.๑๘	๔.๕๗*	.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๑๐๖.๐๔	๓๖๔	๐.๒๙		
	รวม	๑๐๙.๕๙	๓๖๗			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้าน
 การประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของ
 ค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการ
 ตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญา/ ปวส.	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		๓.๐๐	๓.๒๒	๓.๒๖	๓.๔๗
อนุปริญญา/ ปวส.	๓.๐๐	-	๐.๒๒*	๐.๒๖*	๐.๔๗*
มัธยมศึกษา	๓.๒๒		-		๐.๒๕*
ประถมศึกษา	๓.๒๖			-	๐.๒๑*
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๔๗				-

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า กลุ่มระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่า กลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส. มากกว่ากลุ่มระดับ
 มัธยมศึกษา และมากกว่ากลุ่มระดับประถมศึกษา

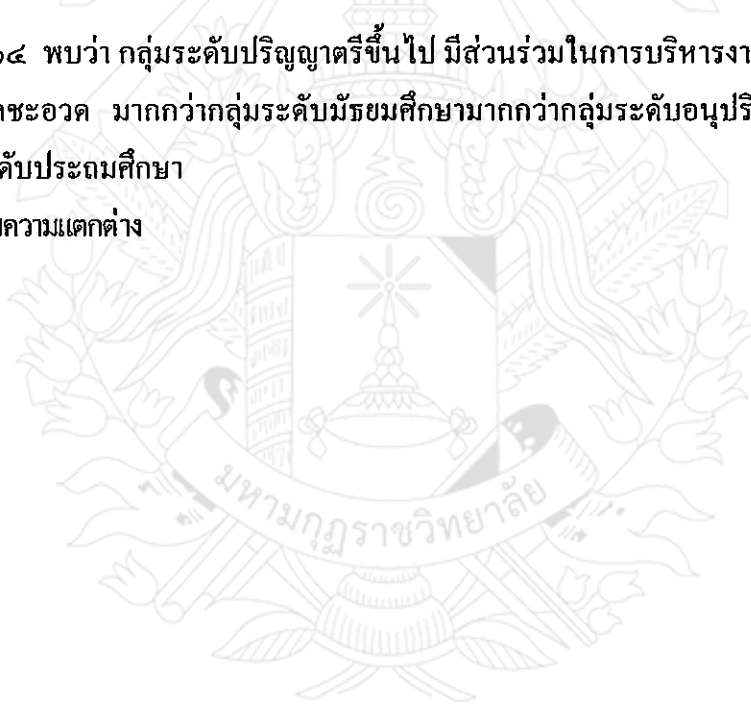
กลุ่มระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

กลุ่มระดับมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
 มากกว่ากลุ่มระดับ อนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้าน
 ปฏิบัติการของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ ปวส.	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		๓.๑๕	๓.๒๒	๓.๒๔	๓.๕๓
มัธยมศึกษา	๓.๑๕	-	๐.๐๗	๐.๐๖	๐.๓๘*
อนุปริญญา/ ปวส.	๓.๒๒		-	๐.๐๒	๐.๓๑*
ประถมศึกษา	๓.๒๔			-	๐.๒๖*
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๕๓				-

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า กลุ่มระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับมัศึกษามากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/
 ปวส. และมากกว่ากลุ่มระดับประถมศึกษา
 ส่วนกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการรับ
ผลประโยชน์ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญา/ ปวส.	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		๒.๗๕	๓.๑๓	๓.๒๑	๓.๓๖
อนุปริญญา/ ปวส.	๒.๗๕	-	๐.๓๔*	๐.๔๒*	๐.๕๗*
มัธยมศึกษา	๓.๑๓		-	๐.๐๘	๐.๒๓*
ประถมศึกษา	๓.๒๑			-	๐.๑๕
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๓๖				-

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านการรับผลประโยชน์ ตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มระดับปริญญา
ตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับ
อนุปริญญา/และปวส. และมากกว่ากลุ่มระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

กลุ่มระดับมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญา/ ปวส.	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		๓.๐๐	๓.๒๒	๓.๒๓	๓.๔๘
อนุปริญญา/ ปวส.	๓.๐๐	-	๐.๒๒*	๐.๒๓*	๐.๔๘*
มัธยมศึกษา	๓.๒๒		-	๐.๐๑	๐.๒๖*
ประถมศึกษา	๓.๒๓			-	๐.๒๕*
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๔๘				-

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า กลุ่มระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่ม ระดับอนุปริญญา/ปวส. มากกว่ากลุ่มระดับมัธยมศึกษา และมากกว่ากลุ่ม ระดับประถมศึกษา

กลุ่มระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

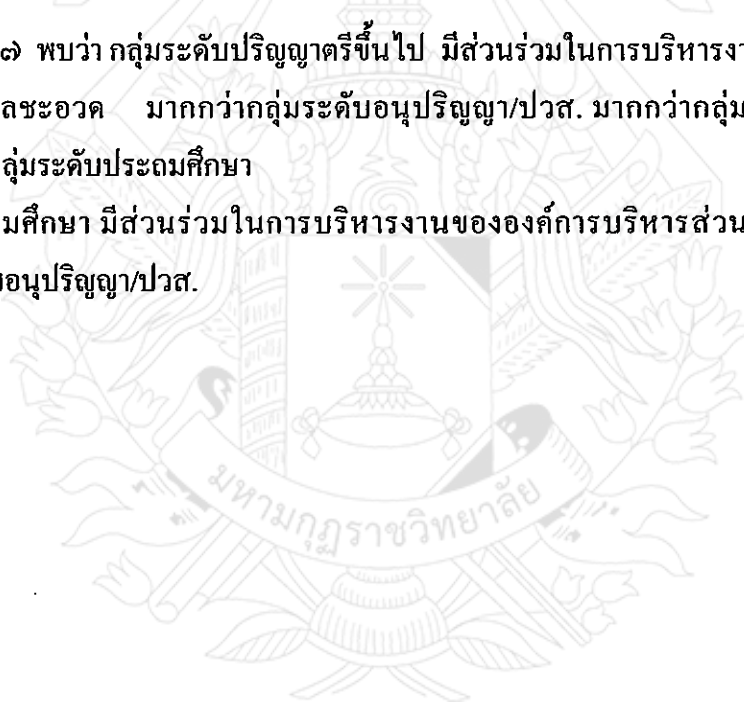
กลุ่มระดับมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม โดยรวม ของ
 ประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	อนุปริญญา/ ปวส.	มัธยมศึกษา	ประถมศึกษา	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		๓.๐๐	๓.๑๘	๓.๒๓	๓.๔๖
อนุปริญญา/ ปวส.	๓.๐๐	-	๐.๑๘	๐.๒๓*	๐.๔๖*
มัธยมศึกษา	๓.๑๘		-	๐.๐๕	๐.๒๘*
ประถมศึกษา	๓.๒๓			-	๐.๒๓*
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓.๔๖				-

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า กลุ่มระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส. มากกว่ากลุ่มระดับ
 มัธยมศึกษา และมากกว่ากลุ่มระดับประถมศึกษา

กลุ่มระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ชะอวด มากกว่ากลุ่มระดับอนุปริญญา/ปวส.

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
 บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด
 นครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการ บริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลชะอวด	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p - value
๑.ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๖๕	๓	๑.๕๖	๔.๔๖*	.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๑๒๗.๗๔	๓๖๔	๐.๓๕		
	รวม	๑๓๒.๔๔	๓๖๗			
๒.ด้านปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๔	๓	๐.๑๘	๐.๘๘	.๔๔๕
	ภายในกลุ่ม	๑๒๕.๓๖	๓๖๔	๐.๓๕		
	รวม	๑๓๐.๓๐	๓๖๗			
๓.ด้านการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๔	๓	๐.๖๑	๑.๕๓	.๒๕๔
	ภายในกลุ่ม	๑๖๔.๐๗	๓๖๔	๐.๔๐		
	รวม	๑๔๗.๕๒	๓๖๗			
๔.ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๑	๓	๐.๕๗	๑.๑๒	.๓๒๒
	ภายในกลุ่ม	๑๘๔.๗๐	๓๖๔	๐.๕๑		
	รวม	๑๘๖.๔๑	๓๖๗			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๑	๓	๐.๖๐	๒.๐๓	.๐๕๓
	ภายในกลุ่ม	๑๐๘.๒๒	๓๖๔	๐.๓๐		
	รวม	๑๑๐.๐๓	๓๖๗			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .
 ๐๕ ด้านอื่นไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของ
 ค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ด้านการ
 ตัดสินใจ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
 อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	รับจ้าง	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร
		๓.๐๘	๓.๑๐	๓.๑๗	๓.๓๔
รับจ้าง	๓.๐๘	-	๐.๐๒	๐.๐๕	๐.๒๖*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓.๑๐		-	๐.๐๗	๐.๒๔*
ค้าขาย	๓.๑๗			-	๐.๑๗*
เกษตรกร	๓.๓๔				-

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
 การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้าน
 การตัดสินใจ ตามอาชีพ เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอาชีพเกษตรกร มีส่วนร่วมในการบริหารงานของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากกว่ากลุ่มอาชีพรับจ้าง มากกว่ากลุ่มอาชีพรับราชการ/
 รัฐวิสาหกิจ และมากกว่ากลุ่มอาชีพค้าขาย

ส่วนกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	ปัญหา	ความถี่
๑.	๑. ด้านการตัดสินใจ สมาชิกสภา อบต.เสนอแนวทางในการพัฒนาต่อ อบต.ไม่เป็นไปตามมติของชุมชน	๑๕
๒.	ความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่าง อบต.กับประชาชนในการบริหารจัดการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	๑๐
๓.	ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานของ อบต.	๕
รวม		๓๐
๑.	๒. ด้านปฏิบัติการ การประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ	๑๒
๒.	ประชาชนไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของ อบต.	๗
รวม		๑๙
๑.	๓. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนคิดว่า อบต.จัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้านไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน	๒๐
๒.	ก่อนการดำเนินโครงการบางโครงการประชาชนไม่ทราบควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้มากกว่านี้	๙
รวม		๒๙
๑.	๔. ด้านการประเมินผล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปี ประชาชนได้รับทราบไม่ทั่วถึง	๑๒
๒.	อบต.เปิดช่องทางให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.น้อยเกินไป	๕
รวม		๑๗

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มากที่สุดคือด้านการตัดสินใจ เรื่อง สมาชิกสภา อบต.เสนอแนวทางในการพัฒนาต่อ อบต.ไม่เป็นไปตามมติของชุมชน ความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่าง อบต.กับประชาชนในการบริหารจัดการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานของ อบต. ร้องลงมาด้านการรับผลประโยชน์ เรื่อง ประชาชนคิดว่า อบต.จัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้านไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน ก่อนการดำเนินโครงการบางโครงการ ประชาชนไม่ทราบควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้มากกว่านี้และปัญหาน้อยคือด้านการประเมินผล เรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปี ประชาชนได้รับทราบไม่ทั่วถึง อบต. เปิดช่องทางให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.น้อยเกินไป

ตารางที่ ๔.๔๑ แสดงค่าความถี่แนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	แนวทางแก้ไข	ความถี่
	๑. ด้านการตัดสินใจ	
๑.	อบต.ควรออกพบปะประชาชนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้งเพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน	๑๐
๒.	เจ้าหน้าที่ของ อบต.ควรเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงของแต่ละหมู่บ้านเพื่อรวบรวมเป็นปัญหาในระดับตำบลต่อไป	๑๕
๓.	อบต. ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน	๕
รวม		๓๐
	๒. ด้านปฏิบัติการ	
๑.	อบต.ควรจัดให้มีฝ่ายประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ	๑๒
๒.	ควรพิจารณาการจัดกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ว่างจากการประกอบอาชีพแล้ว	๗
รวม		๑๙
	๓. ด้านการรับผลประโยชน์	
๑.	อบต. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้านให้เหมาะสมกับโครงการที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด	๒๐
๒.	อบต.ควรจัดให้มีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนิน โครงการพัฒนาต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วถึง	๕
รวม		๒๕
	๔. ด้านการประเมินผล	
๑.	ควรจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปีให้หลากหลายรูปแบบมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง	๑๒
๒.	อบต.ควรจัดช่องทางให้ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.ที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น	๕
รวม		๑๗

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่าประชาชนองค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลชะอวด มากที่สุดคือด้านการตัดสินใจ เรื่อง อบต.ควรออกพบปะประชาชนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน เจ้าหน้าที่ของ อบต.ควรเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงของแต่ละหมู่บ้านเพื่อรวบรวมเป็นปัญหาในระดับตำบลต่อไป อบต. ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน รองลงมาคือการรับผลประโยชน์ เรื่อง อบต. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้านให้เหมาะสมกับโครงการที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด อบต.ควรจัดให้มีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วถึง และน้อยที่สุดคือด้านการประเมินผล เรื่องควรจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปีให้หลากหลายรูปแบบมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง อบต.ควรจัดช่องทางให้ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.ที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น ผู้วิจัยขอเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ใช้วิธีหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๘ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคำถามปลายเปิด มีลักษณะคำถามเป็นแบบ เลือกรับตอบ มี ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการตัดสินใจ ๒) ด้านปฏิบัติการ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ ๔) ด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน ๕ ระดับ การมีส่วนร่วม กล่าวคือ การมีส่วนร่วมมากที่สุด การมีส่วนร่วมมาก การมีส่วนร่วมปานกลาง การมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด โดยกำหนดระดับการมีส่วนร่วมเป็น ๕ ๔ ๓ ๒ ๑ ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test ค่า F-test และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น พอสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด จำนวน ๓๖๘ คน จำแนกตามตัวแปร ดังต่อไปนี้

๑) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐๕ เพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๕

๒) จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๖ มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖๔

๓) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๒ มัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๒ ปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๕ อนุปริญญา หรือ ปวส. น้อยที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖๑

๔) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๘ อาชีพค้าขาย มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๑ อาชีพรับจ้าง มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๗ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ น้อยที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๔

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

๑) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๒) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพศหญิง พบว่า ด้านการประเมินผล รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๓) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านการประเมินผล รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๔) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญา/ปวส. และระดับปริญญาตรีขึ้นไป อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับประถมศึกษา พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ด้านการ

ตัดสินใจ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับอนุปริญญา/ปวส. พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับปริญญาตรีขึ้นไป พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๕) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร และอาชีพรับจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกร พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาชีพรับจ้าง พบว่า ด้านปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Z- test พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

๒) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอายุ เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Z - test พบว่า ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน

พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

๕.๑.๔ ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนเห็นว่า สมาชิกสภา อบต. เสนอแนวทางในการพัฒนาต่อ อบต.ไม่เป็นไปตามมติของชุมชน ความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่าง อบต.กับประชาชนในการบริหารจัดการ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานของ อบต.

๒. ด้านปฏิบัติการ ประชาชนเห็นว่า การประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ และประชาชนไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนคิดว่า อบต.จัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้าน ไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และก่อนการดำเนินโครงการบางโครงการประชาชนไม่ทราบ ควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้มากกว่านี้

๔. ด้านการประเมินผล ประชาชนเห็นว่า การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปี ประชาชนได้รับทราบไม่ทั่วถึง และอบต.เปิดช่องทางให้ประชาชนเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.น้อยเกินไป

ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนเห็นว่า อบต.ควรออกพบปะประชาชนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้งเพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน เจ้าหน้าที่ของ อบต.ควรเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงของแต่ละหมู่บ้านเพื่อรวบรวมเป็นปัญหาในระดับตำบลต่อไป และอบต. ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

๒. ด้านปฏิบัติการ ประชาชนเห็นว่าอบต.ควรจัดให้มีฝ่ายประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ให้เข้าถึงกลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุ และควรพิจารณาการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ว่างจากการประกอบอาชีพแล้ว

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนเห็นว่า อบต. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณลงหมู่บ้านให้เหมาะสมกับโครงการที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด และอบต.ควรจัดให้มีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วถึง

๔. ด้านการประเมินผล ประชาชนเห็นว่า ควรจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปีให้หลากหลายรูปแบบมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และอบต.ควรจัดช่องทางให้ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.ที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัย มาอธิบายเชื่อมโยงกับทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา และส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร มากที่สุด ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ทั้ง ๔ ด้าน

โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการตัดสินใจ ๒) ด้านปฏิบัติการ ๓) ด้านการรับผลประโยชน์ และ ๔) ด้านการประเมินผล พบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมน้อย และไม่มีคํ่ายมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ นาทะชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ ส่วนปัญหาและแนวทางแก้ไขในการมีส่วนร่วมไว้เป็นประเด็นต่าง ๆ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การขาดความร่วมมือและความสามัคคีในหมู่คณะ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การลงมติตัดสินใจในเรื่องใดมักเกิดจากการมีพวกมากลากไป ไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลในส่วนที่พบปัญหาน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๑. ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงาน น้อยเกินไป และประชาชนบางคนไม่ได้เข้าร่วมการจัดทำเวทีประชาคมของหมู่บ้านเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของหมู่บ้านทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันในการบริหารจัดการและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน ซึ่ง เจมส์ แอล เครตัน ได้ให้คำนิยามของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสาธารณะชน มีความห่วงกังวล มีความต้องการ และมีทัศนคติที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐในการตัดสินใจ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะชน ประชาชนไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ถ้าหากว่าเขาไม่ได้มีการรับรู้ข้อมูลอย่างเพียงพอถึงทางเลือกและผลที่ตามมา เพราะฉะนั้นการให้ข้อมูลต่อสาธารณะชนอย่างเพียงพอจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนรายการใด ๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ใดๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ใดๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม ใดๆ ก็ตาม

สาธารณชนซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวเท่านั้น เป้าหมายของกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายของรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรสื่อสารให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมโดยตรงหรือเกี่ยวข้องต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด เพราะหลายชุมชนในทุกวันนี้ ประชาชนโดยเฉลี่ยไม่ได้มีความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับท้องถิ่น การตัดสินใจจะดำเนินการโดย อบต. “โดยการแต่งตั้ง” หรือโดยนักการเมืองทั้งหลาย หรือประชาชนมักจะเชื่อว่าการตัดสินใจ ควรที่จะทำโดยผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นความจริงว่าความที่เราต้องอาศัยผู้ชำนาญการในทศวรรษที่ผ่านมาและหลาย ๆ ครั้ง ผู้แทนที่ได้รับเลือกมักจะต้องพยายามที่จะเข้าควบคุมระบบราชการที่อาจจะดูเหมือนกำลังออกนอกความต้องการของประชาชนซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชานันท์ สาทา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือด้านการประชุมรับฟังความคิดเห็น รองลงมาคือด้านการปรึกษาหารือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการร่วมในการตัดสินใจ ส่วนอีกหนึ่งด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านการใช้กลไกทางกฎหมาย

๒. ด้านปฏิบัติการ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ไม่เน้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมมากนัก และประชาชนเองก็ไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัด เพราะต้องทำงาน เลี้ยงดูครอบครัว เพราะฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่ประชาชนว่างจากการประกอบอาชีพ และควรจัดกิจกรรมที่ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธภัทพร จำรูญศิริ ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาอาน อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า “ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๕๒.๑๗ เพศหญิงร้อยละ ๔๗.๘๓ มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี ร้อยละ ๓๒.๐๗ การศึกษาจบระดับประถมศึกษาร้อยละ ๔๒.๑๑ ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ ๔๒.๘๓ และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไปร้อยละ ๗๖.๓๖ ส่วนผลสำรวจต่อการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ข่าวสาร เช่น การรับรู้ข่าวสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภา อบต. การรับรู้ข่าวสารผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคิดและจัดทำแผนพัฒนาตำบล เช่น ร่วมเสนอปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน ทำกิจกรรมในหมู่บ้านร่วมกับ อบต. อยู่ในระดับน้อย ด้านการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ เช่น อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม อบต. อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการจัดเวทีประชาคมของ อบต. อยู่ในระดับปานกลางเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหายุ่งในระดับน้อยและด้านการตรวจสอบพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องตรวจสอบ เช่น อำเภอ จังหวัด สดง. ปปช. อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประชาชนยังมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเพราะไม่ได้ยินการประกาศข่าวอย่างทั่วถึง

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ไม้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน การได้รับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางมาถึงมือประชาชนน้อย และในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชะฮวดยังพบเด็กค้อย โอกาสและผู้ยากไร้อยู่อีกจำนวนมาก ตามทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของชุมชน ในท้องถิ่นที่เป็นชนบทประชาชนมีวิถีชีวิตที่ค่อนข้างยากจน มีความเจริญด้านต่าง ๆ น้อย ส่วนท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมืองประชาชนจะมีฐานะดี มีความเจริญด้านต่าง ๆ มาก ทำให้มีการดำเนินชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ในลักษณะส่วนตัว จึงเห็นได้ว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดบทบาทและหน้าที่ทางสังคม ทำให้ลักษณะของปัญหาและความต้องการของประชาชนแตกต่างกัน ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนทางเศรษฐกิจ โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สานิส พึ่งพรชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลอนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง ๔๑-๕๐ ปี มีวุฒิการศึกษาระดับ

ประถมศึกษามากที่สุด ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด มีรายได้ระหว่าง ๔,๐๐๑-๖,๐๐๐ บาท มากที่สุด และสถานภาพในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นลูกบ้านทั่วไป สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารด้านการตัดสินใจร้อยละ ๕๖.๒๖ ด้านการปฏิบัติการร้อยละ ๕๕.๑ ด้านผลประโยชน์จากการดำเนินงานร้อยละ ๖๒.๕๑ และด้านประเมินผลเพียงร้อยละ ๔๒.๖ ส่วนปัญหาในการมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน

๔. ด้านการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนไม่ทราบว่าสามารถตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญ เพราะฉะนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด จึงควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนอ่านเข้าใจง่าย และเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น เช่น จัดให้มีตู้รับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์ในแต่ละหมู่บ้าน จัดให้มีสายด่วนรับเรื่องราวร้องเรียน ร้องทุกข์ เป็นต้น และจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ด้านการประเมินผล มีปัญหาน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อสิ้นปีงบประมาณ อบต. จะต้องเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบทุกปี และในปัจจุบันองค์กรภาครัฐทุกหน่วยงานจะเน้นให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งผู้วิจัยอยากให้องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล เช่น ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินกิจกรรมต่อประชาชนและต้องเผชิญกับเสียงสะท้อนกลับมาว่าไม่ชอบ โครงการนี้ ความพยายามของการมีส่วนร่วมของประชาชนจะบอกได้ว่ามีความสำเร็จหรือล้มเหลว เมื่อสิ้นสุดโครงการทุกโครงการจะต้องย้อนกลับไปหาผู้แสดงแต่ละคนใช้เครื่องชี้วัดและประเมินว่าโครงการนั้นมีความสำเร็จแค่ไหน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ส่งแบบสอบถามประเมิน การสำรวจความคิดเห็น การประชุมเพื่อตรวจสอบ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พัชรุณ วิริยะวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์ ในด้านการกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกเรื่อง ในระดับปานกลาง ประชาชนมีส่วนร่วม

ต่อการติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๑ ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ ๒ ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ ๔ ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ที่เป็นดังนั้นเป็นเพราะว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากัน ส่วนมากไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด เพราะไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมเหมือนกัน และในปัจจุบันประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพต่างมีภารกิจของตนเอง จึงไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากนัก

ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ ๓ ที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกัน ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอนุปริญญา/ปวส. เพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงาน และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมมากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาน้อย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรปรับปรุงการประชุมสภา อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อบต.ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด และความต้องการของประชาชนควรได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของ อบต.

๒. ด้านปฏิบัติการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรปรับปรุงการบริหารโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต. ให้ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต.เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาของ อบต.

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรปรับปรุงการจ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต. อบต.ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ และให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต.ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี

๔. ด้านการประเมินผล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ควรปรับปรุงการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต. ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหารและประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต.ดำเนินงาน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างด้วยงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔. ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

- โกวิท พวงงาม, ผศ.,ดร. มิติใหม่การปกครองท้องถิ่นวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๔๕.
- เจมส์ แอล เครตัน. คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๔.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, ๒๕๓๕.
- ชูศักดิ์ เที้ยตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.
- คำรณราชานุภาพ, สถาบัน, สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง. ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕.
- ถวิลดี บุรีกุล. แนวคิดของการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : เอ.อาร์. บิซิเนส, ๒๕๔๓.
- ธนสวรรค์ เจริญเมือง. ๑๐๐ ปี ของการปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.๒๔๔๐-๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๓๕.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์พรีนท์, ๒๕๕๐.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, รศ. ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชู, ๒๕๔๖.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์, ๒๕๓๗.
- บุญชุม ศรีสะอาด. วิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕.
- บุญอริ อีหิมะ. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ประหยัด หงส์ทองคำ. สมรรถนะขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนา
ท้องถิ่น : บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการ
การวางแผนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, ๒๕๒๔.

พัชรี สีโรรส. การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๖.

ล้วน สายยศ. สถิติเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖.

สนิท จรอนันต์. ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทสุขุมและบุตรจำกัด, ๒๕๔๕.

สงศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

สุวรรณ พินตานนท์. ดร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. สำนัก
พัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย. ๒๕๔๖.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

๒. บทความในวารสาร

ยุทธพร อิศระชัย. “หนึ่งทศวรรษขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข”.
วารสารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๔๘),
๑๕-๘๖.

๓. บทความจากเว็บไซต์

“หลักการ แห่ง พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น,” ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑,

<<http://www.local.moi.go.th/plan.htm>- > (๑๐ Jan ๒๐๐๘)

ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

เรวัตร์ กนกวิรุฬห์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

วันทนีย์ อุดอุโมงค์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลอุโมงค์ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ศักดิ์ ทาหัน. “ปัญหาและมาตรการการจัดการขยะของเทศบาลนครเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ๒๕๔๗.

सानิส พึ่งพรชัย. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สุวานันท์ สาทา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารของเทศบาลตำบลนาจารย์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

อนันต์ ปู่ชู. “ความคิดเห็นต่อโครงสร้างองค์การของกรมการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.

๖. เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ประหยัด หงส์ทองคำ. “การปกครองท้องถิ่นไทย”. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐. (อัคราณา).

วิญญู อังคนารักษ์. “แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น”. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์, ๒๕๑๕. (อัคราณา).

อาภาพันธ์ จันทร์สว่าง. “คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒. (อัคราณา).

๒. ภาษาอังกฤษ

Erwin, William. **Participation Management : Concept, Theory, and Implementation.** Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976.

Kith, Davis. **Human Behavior of word-man Relation and organization Behavior.** New York : McGraw-Hill Book, 1997.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑. ดร. ประยงค์ ชูรัมย์

การศึกษา

กศ.ม. การบริหารการศึกษา

ตำแหน่งปัจจุบัน

กศ.ด. การบริหารการศึกษา

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

๒. นายวิจิตร ศรีสว่าง

การศึกษา

น.ร.เอก,ป.ร.๕

ศศ.บ. ภาษาไทย

ค.บ. การบริหารโรงเรียน

ตำแหน่งปัจจุบัน

กศ.ม. การบริหารการศึกษา

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

๓. นายค้ำนิง จันทร์คง

การศึกษา

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชะฮวด

อำเภอชะฮวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

80000

๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขออนุญาตยืมเป็นผู้ใช้และยืมตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร กร.ประยงค์ ชูภิรมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจันทร์สุภา แสงปาน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวก อำเภอชะอวก จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ วัฒนวิทย์ เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วย และอนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาธรรมรัตน์ อริยธมฺโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคก

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมราช
 ถนนเมือง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ๓๑๐๐๐
 ๓๑๐๐๐

๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นตู้เก็บเอกสารตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร อาจารย์วิจิตร ศรีสว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจันทร์สุภา แสงปาน..... นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง.....การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ระอวก อำเภอระอวก จังหวัดนครศรีธรรมราช.....

โดยมี..... เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่ นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็น ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ครุภัณฑ์แก่นักศึกษาด้วย และอนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาธรรมรัต อริยมไม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา
 โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๖๐๕๙

ส่งมอบทรัพย์สินส่วนตัวตามขอ
เลขที่รับ... A14
วันที่... ๕ มี.ค. ๕๖
เวลา... 13.30.
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เจริญพร นายองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๖๒๕ ชุด

ด้วย นางสาวจันทร์สุดา แสงปาน นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช (PEOPLE'S PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF CHA-UAT SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, CHA-UAT DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.) โดยมี ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลจากพื้นที่ของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

รศ.ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๙๙ ต่อ ๑๐๒ โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๗๙๖๘

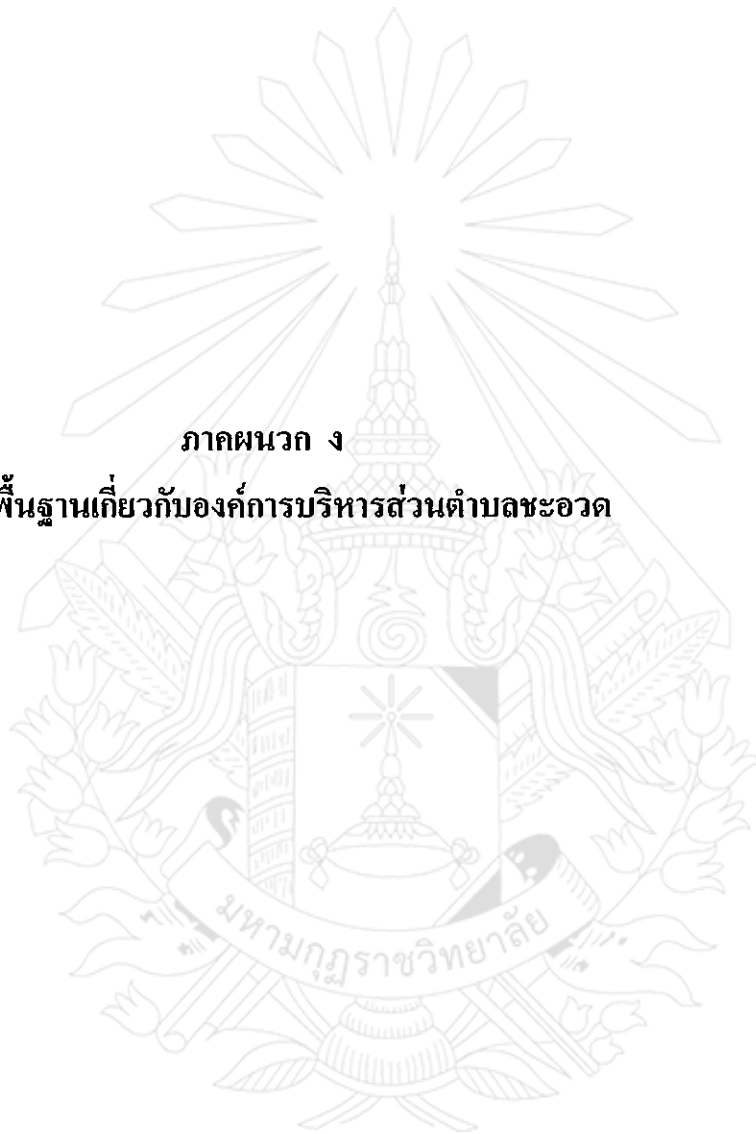
(Handwritten signatures and notes)

๑๕/๓/๕๒ อธิการบดี
๑๕/๓/๕๒ อธิการบดี
๑๕/๓/๕๒ อธิการบดี

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

ภาคผนวก ง
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด

๑. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด

องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด ตั้งอยู่ในกลุ่มพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เขตอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากอำเภอชะอวด ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน มีสภาพต่างๆ โดยทั่วไปดังนี้

๑.๑ สภาพทางภูมิศาสตร์

มีถนนทางหลวงสายนครศรีธรรมราช – ชะอวด ตัดผ่านกลางพื้นที่ และมีถนนสายเอเชีย ผ่านทางเข้าอำเภอชะอวด จำนวนพื้นที่ทั้งหมดของตำบลชะอวดประมาณ ๒๗,๔๔๘ ไร่ หรือ ๔๔ ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตูล

ทิศใต้ ติดกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเสม็ด

ทิศตะวันออก ติดกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเคอรั้ง

ทิศตะวันตก ติดกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าประจะ

๑.๒ สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มกลุ่มน้ำปากพนัง ส่วนใหญ่เป็นดินพรุ น้ำเปรี้ยว ทำนาไม่ค่อยจะได้ผล ใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ บางส่วนเป็นดินทรายเหมาะสำหรับพืชผล มีแม่น้ำไหลผ่านแนวเขตตลอดพื้นที่

๑.๓ ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น ๘,๔๒๖ คน แยกเป็นชาย ๔,๖๗๒ คน หญิง ๔,๗๕๔ คน มีความหนาแน่นของประชากร ๒๑๔ คน ต่อตารางกิโลเมตร

๑.๔ พื้นที่

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวดมีทั้งหมดประมาณ ๒๗,๔๔๘ ไร่ หรือ ๔๔ ตารางกิโลเมตร

๑.๕ สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด โดยทั่วไปประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก มีรายได้จากการทำนา ทำสวน ปลูกสัตว์ รับจ้าง และค้าขาย ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคน ต่อปี ๓๘,๒๖๕ บาท

๑.๖ สภาพทางการศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชน

ส่วนรวม สถาบันการศึกษาที่อยู่ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มีโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน ๕ โรงเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน และมีศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กก่อนวัยเรียนจำนวน ๑ ศูนย์

๑.๗ สภาพทางด้านสาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด มีสถานสาธารณสุข จำนวน ๒ แห่ง เพื่อให้บริการ
แก่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด และพื้นที่ใกล้เคียง คือ โรงพยาบาลชะอวด
และสถานีอนามัยบ้านสามแยก

๒. โครงสร้างการบริหารของ องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด และหน้าที่ความรับผิดชอบ

๒.๑ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบงาน

๑. งานบริหารทั่วไป

- งานสารบรรณ
- งานบริหารงานบุคคล
- งานเลือกตั้งและทะเบียนข้อมูล

๒. งานนโยบายและแผน

- งานนโยบายและแผนพัฒนา-วิชาการ
- งานงบประมาณ

๓. งานกฎหมายและคดี

- งานกฎหมายและคดี
- เรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และอุทธรณ์
- ข้อบัญญัติและระเบียบ

๔. งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- งานบริหารจัดการด้านการศึกษา
- งานส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน
- งานสังคมสงเคราะห์
- งานกีฬาและนันทนาการ

๒.๒ ส่วนการคลัง รับผิดชอบงาน

๑. งานการเงิน

- การเงิน การรับเงินเบิกจ่ายเงิน

- จัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน

- เก็บรักษาเงิน

๒. งานบัญชี

- การบัญชี

- ทะเบียนการคุมเบิกจ่ายเงิน

- งบการเงินและงบทดลอง

- งบแสดงฐานะทางการเงิน

๓. งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้

- งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้

- งานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษี

- งานจัดทำทะเบียนลูกหนี้

- งานเร่งรัดและติดตามลูกหนี้

๔. งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

- ทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

- งานรักษาและเบิกจ่ายพัสดุ

- งานจัดซื้อจัดจ้าง

๓. ส่วนโยธา

๑. งานก่อสร้าง

- งานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ

- ก่อสร้างและบูรณะถนน ก่อสร้างสะพาน ฝ่ายทคน้ำ

- งานข้อมูลก่อสร้าง

๒. งานออกแบบและควบคุมอาคาร

๓. งานประสานสาธารณูปโภค

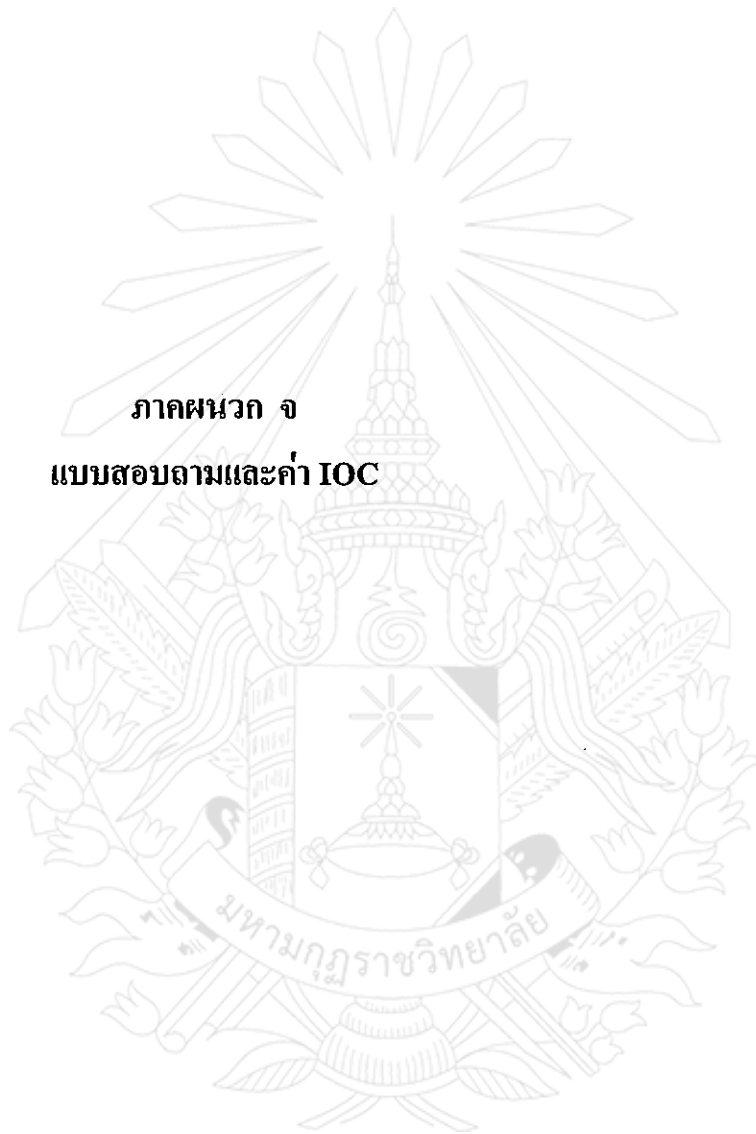
- งานระบายน้ำ

- งานไฟฟ้าสาธารณะ

- จัดตักแต่งสถานที่

- ประสานสาธารณูปโภคและกิจการประปา

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามและค่า IOC

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากท่านในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูง ต่อการศึกษาครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ ตามจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจันทร์สุดา แสงปาน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

๑. เพศ

- ( ) ชาย ( ) หญิง

๒. อายุ

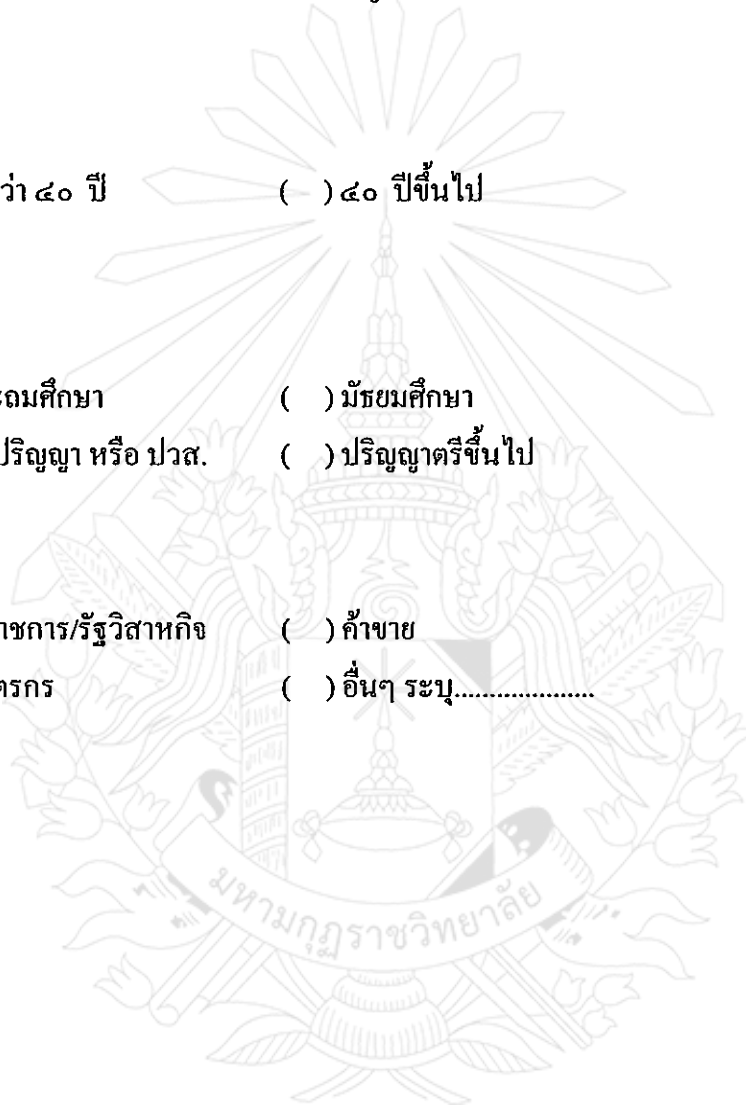
- ( ) ต่ำกว่า ๔๐ ปี ( ) ๔๐ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา ( ) มัธยมศึกษา
( ) อนุปริญญา หรือ ปวส. ( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

๔. อาชีพ

- ( ) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) ค้าขาย
( ) เกษตรกร ( ) อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อเพียงอย่างเดียวที่ตรงกับ
กับความคิดเห็นของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการตัดสินใจ					
๑. อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
๒. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อ แก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น					
๓. ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
๔. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด					
๕. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์					
๖. อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ					
๗. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการปฏิบัติการ					
๘. ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
๙. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน /โครงการหรือกิจกรรมของ อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.					
๑๐. ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.					
๑๑. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.					
๑๒. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.					
๑๓. ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา					
๑๔. ประชาชนได้ร่วมเสนอ โครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ					
๑๕. ประชาชนมีการพบปะ พูดคุย สอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต.					
ด้านการรับผลประโยชน์					
๑๖. อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข ปลอดภัย งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
๑๗. ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๘. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี					
๑๙. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้					
๒๐. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี					
๒๑. อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์					
๒๒. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.					
๒๓. อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือโครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น					
ด้านการประเมินผล					
๒๔. อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.					
๒๕. อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.					
๒๖. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร					
๒๗. ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.					
๒๘. ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒๕. ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน					
๓๐. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.					
๓๑. การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต. มีความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชน					

๖๐/๖๐๖๙๔

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
ทางแก้ไขการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
ด้านการตัดสินใจ	ด้านการตัดสินใจ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ด้านการปฏิบัติการ	ด้านการปฏิบัติการ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ด้านการรับผลประโยชน์	ด้านการรับผลประโยชน์
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ด้านการประเมินผล	ด้านการประเมินผล
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC : Index of Congruency)

จากผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจำนวน ๓ ท่าน

ข้อ	ข้อความ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	IOC	การแปลผล
๑. ด้านการตัดสินใจ						
๑.	อบต.ได้เชิญประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒.	อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๓.	ในการประชุมสภา อบต.เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๔.	อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๕.	อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมสงเคราะห์ เช่น คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเอดส์	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๖.	อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๗.	ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	IOC	การแปลผล
๒. ด้านปฏิบัติการ						
๘.	ประชาชนได้เข้าร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๙.	ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมของ อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๐.	ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๑.	การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๒.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ด้วยงบประมาณของ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๓.	ประชาชนในท้องถิ่น ได้ช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๔.	ประชาชนได้ร่วมเสนอโครงการต่อสมาชิกสภา อบต. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๕.	ประชาชนมีการพบปะ พูดคุยสอบถาม เสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยตรง หรือโดยผ่านสมาชิกสภา อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๓. ด้านการรับผลประโยชน์						
๑๖.	อบต. ได้จัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณูปโภค งานด้านศาสนา และงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๗.	ประชาชนได้ประโยชน์จาก อบต. ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๑๘.	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	IOC	การแปลผล
๑๙.	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กค้อย โอกาส, การช่วยเหลือผู้ยากไร้	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๐.	ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๑.	อบต. ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๒.	อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๓.	อบต. ได้ประสานความช่วยเหลือ โครงการจากส่วนกลางให้มาถึงมือประชาชนในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๔. ด้านการประเมินผล						
๒๔.	อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๕.	อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๖.	ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๗.	ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบการนำแผนพัฒนาตำบลมาตราเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๘.	ประชาชนได้ร่วมรับทราบผลการดำเนินงานของ อบต. ในรอบปี	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๒๙.	ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินงาน	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง
๓๐.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณในการดำเนินงานของ อบต.	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อคำถาม	ผลการตัดสินใจ				
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	IOC	การแปลผล
๓๑.	การใช้จ่ายงบประมาณของ อบต.มีความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชน	+๑	+๑	+๑	๑	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล : นางสาวจันทร์สุดา แสงปาน
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑
- สถานที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๐๗ หมู่ที่ ๑ ตำบลควนขนุน อำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง ๙๓๑๑๐
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๖ : ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๔๗-
๒๕๕๒ : เจ้าพนักงานธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลชะอวด
อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
- พ.ศ. ๒๕๕๒-
ปัจจุบัน : เจ้าพนักงานธุรการ เทศบาลตำบลหนองพ้อ อำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง

